

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНІ ПРАВА І СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Факультет соціальних технологій, оздоровлення та реабілітації
Кафедра фізичної реабілітації

ОСНОВИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи

для студентів напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
фізичної реабілітації
Протокол №11
від 17 березня 2017 р.

Чернігів – 2017

Основи фізичної реабілітації: методичні вказівки до виконання курсової роботи для студентів напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини» / укл. О. В. Осадчий, А. А. Демченко. – Чернігів : ЧНТУ, 2017. – 56 с.

Укладачі: **Осадчий Олександр Васильович**, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент;
Демченко Алла Анатоліївна, старший викладач

Відповідальний за випуск: **Зайцев Володимир Олексійович**, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри фізичної реабілітації Чернігівського національного технологічного університету

Рецензент: **Печко Олександр Миколайович**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Курсова робота як вид наукового дослідження	4
2. Загальні вимоги до курсової роботи	5
3. Вибір теми курсової роботи та її затвердження	6
4. Наукове керівництво	7
5. Структура, зміст і обсяг курсової роботи	7
5.1. Титульний аркуш	8
5.2. Зміст	8
5.3. Перелік умовних позначень	8
5.4. Вступ	8
5.5. Розділи основної частини	10
5.6. Висновки	11
5.7. Список використаної літератури	11
5.8. Додатки	12
6. Вимоги до оформлення курсової роботи	12
6.1. Загальні вимоги	12
6.2. Ілюстрації	13
6.3. Таблиці	14
6.4. Формули	15
6.5. Примітки	15
6.6. Посилання	16
6.7. Список використаної літератури	17
6.8. Додатки	18
7. Мова та стиль написання курсової роботи	18
8. Етапи виконання курсової роботи	19
9. Обов'язки наукового керівника	19
10. Відгук наукового керівника на курсову роботу	20
11. Терміни подання курсової роботи	20
12. Порядок захисту курсової роботи	21
13. Критерії оцінювання курсової роботи	21
14. Зразки тем курсових робіт	24
15. Алгоритм перевірки курсової роботи	25
16. Поради психолога під час підготовки та захисту курсової роботи	26
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	29
ДОДАТКИ	32

ВСТУП

Специфіка навчання у вищій школі складається насамперед в тому, що вона потребує продуманої організації самостійної роботи студентів, яка забезпечить успішне оволодіння не тільки навчальним матеріалом, але і навичками науково-дослідницької та творчої діяльності.

Мета цього розділу навчального плану полягає в тому, щоб виробити у студентів стійку зацікавленість до наукового пошуку, навчитись самостійно проводити експериментальні дослідження, працювати з літературними джерелами, робити висновки, зв'язувати теорію з практикою фахівця в галузі фізичної культури і спорту та фізичної реабілітації. Тому дуже важливого значення набуває такий вид самостійної наукової роботи студентів як виконання курсових робіт.

Виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Основи фізичної реабілітації» циклу професійної підготовки є системоуворюючою у формуванні в студентів професійних компетенцій майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, які базуються на знаннях та вміннях дисциплін з циклу професійної та практичної підготовки, а саме: анатомії, фізіології, педагогіки, психології, гігієни, біомеханіки, теорії і методики фізичного виховання, масажу, спортивних та рухливих ігор, легкої атлетики, плавання, гімнастики, ЛФК, адаптивної фізичної культури.

1. КУРСОВА РОБОТА ЯК ВИД НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Курсова робота – це вид навчальної та науково-дослідної роботи студента, передбачений навчальним планом освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини», яка проводиться ним самостійно під керівництвом викладача (наукового керівника).

При цьому студенти набувають навичок самостійного пошуку необхідних інформаційних джерел та матеріалів, їх аналізу та узагальнення, писемного викладання теоретичних і практичних питань.

Метою написання курсової роботи є узагальнення, систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних, практичних та методичних навичок за однією з досліджуваних проблем з навчальної дисципліни «Основи фізичної реабілітації», а також застосування їх при вирішенні теоретичних чи прикладних проблем.

Під час підготовки та виконання наукової роботи вирішуються такі завдання:

1) Навчальні:

- вибір теми, її обґрунтування, формулювання мети, визначення об'єкта та предмета дослідження, завдань, вибір відповідних методів дослідження;

- вивчення і критичний аналіз загальної та спеціальної наукової, методичної і довідкової літератури, офіційних документів, матеріалів мережі Інтернет тощо;

- проведення педагогічних досліджень за допомогою сучасних методів;
- самостійний аналіз і узагальнення отриманого матеріалу, обробка даних методами математичної статистики;
- формулювання чітких, логічних висновків, що відповідають поставленим завданням роботи;
- розробка практичних рекомендацій;
- підготовка доповіді та презентації роботи до захисту;
- формування умінь виступати перед аудиторією з доповіддю при захисті роботи, компетентно відповідати на запитання, вести професійну дискусію, переконувати опонентів у правильності прийнятих рішень.

2) Виховні:

- виховання упевненості в своїх творчих і комунікаційних можливостях;
- виховання самостійності, відповідальності за виконувану роботу;
- виховання навичок регулярної роботи над розв'язанням поставлених завдань.

3) Розвиваючі:

- розвиток системного мислення;
- розвиток інтелектуального творчого потенціалу, здатності приймати рішення;
- розвиток професійної письмової та усної мови.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

Зміст курсової роботи повинен відповідати таким **вимогам**:

- чіткість і логічна послідовність викладення матеріалу, переконливість аргументації;
- актуальність теми дослідження, обґрунтованість її вибору;
- самостійність у підборі та вивченні основної та додаткової літератури з проблеми, що досліджується;
- критичний аналіз наукової літератури, розкриття різних поглядів на досліджувану проблему та власного ставлення до них;
- глибина і цілеспрямованість теоретичного висвітлення теми;
- стислість і точність формулювань, що виключають можливість неоднозначного тлумачення;
- адекватність методів дослідження його меті;
- грамотна постановка експерименту та інтерпретація отриманих даних;
- наявність конкретних висновків та пропозицій;
- практична значущість проведених досліджень;
- конкретність викладання результатів роботи, високий рівень мовної грамотності.
- обґрунтованість рекомендацій і пропозицій.

У процесі підготовки та захисту курсової роботи студент повинен продемонструвати:

- уміння проводити системний аналіз відомих підходів до розв'язання поставленого завдання;
- володіння методами і методиками досліджень, використаних у процесі виконання роботи;
- здатність до аналізу отриманих результатів, а також розробки висновків та положень, уміння аргументовано їх захищати;
- уміння оцінити можливості використання отриманих результатів у практичній діяльності.

3. ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ЇЇ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Тематика курсових робіт видається студентам на початку сьомого семестру навчального року з метою більш глибокого вивчення питань з обраної теми, підбору статистичних даних, накопичення фактичного ілюстративного матеріалу з досліджуваної проблеми тощо.

Курсові роботи за змістом можуть бути:

- **теоретичного** характеру – виконані на основі аналітичного збору літературних даних з обраної теми;
- **емпіричного** характеру – виконані на основі аналізу передового досвіду роботи спеціалістів у галузі фізичної реабілітації, власного досвіду студента, документів планування, обліку і звітності, які відображають процес фізичної реабілітації;
- **експериментального** характеру – виконані на основі результатів власних досліджень;
- **конструктивного** характеру – виготовлення пристроїв, наочних посібників, тренажерів, макетів з описанням інструкції їх використання чи вивчення їх ефективності в експерименті.

Тема курсової роботи обирається студентом самостійно із рекомендованого списку, розробленого і затвердженого на кафедрі. Вибір теми здійснюється, виходячи з наукових інтересів студента, можливостей отримання фактичних даних, а також наявності спеціальної літератури з обраного напрямку. При виборі теми курсової роботи необхідно враховувати її актуальність, міру розробки в науковій літературі, наявність публікацій у науково-методичній та періодичній літературі, практичну значимість, зацікавленість студента в її висвітленні.

Студент може запропонувати власну тему курсової роботи, за умови її відповідності обраній спеціальності та подальшого затвердження на засіданні кафедри. Після вибору теми дослідження студенту призначають наукового керівника з числа професорсько-викладацького складу кафедри. Списки прізвищ студентів, тем курсових робіт та призначених наукових керівників затверджуються на засіданні кафедри. Після затвердження списків теми курсових робіт не можуть бути змінені.

Тематика курсових робіт розробляється випускаючою кафедрою і повинна відповідати змісту дисципліни «Основи фізичної реабілітації». Тематика повинна бути актуальною, назва тем – лаконічною і відповідати

дослідженню питань у галузі фізичної реабілітації.

Ключовими словами в назві теми повинні бути ті, що вказують на мету дослідження. Тематика курсових робіт розглядається й затверджується на засіданні кафедри тільки тоді, коли встановлена актуальність, практична значущість, наявність умов для виконання роботи у встановлений термін, забезпечене належне наукове керівництво.

Після вибору і реєстрації теми на кафедрі студент разом з науковим керівником складають індивідуальний план виконання курсової роботи, в якому вказують основні розділи роботи, їх зміст та строки завершення й ставлять відмітку про виконання.

Рекомендовані теми курсових робіт з дисципліни «Основи фізичної реабілітації» для студентів напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини» знаходяться у відповідній папці на кафедрі.

4. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО

Наукове керівництво підготовкою та написанням курсової роботи здійснюється викладачами випускаючої кафедри.

В обов'язки наукового керівника від кафедри входить:

- а) вибір теми роботи спільно зі студентами та представлення її для затвердження на засіданні кафедри;
- б) допомога у підборі літератури та складанні робочого плану;
- в) встановлення термінів підготовки окремих етапів курсової роботи;
- г) систематична допомога студенту під час консультацій;
- д) допомога в складанні доповіді до захисту роботи;
- е) підготовка письмового відгуку про виконану роботу.

5. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота як теоретико-прикладне дослідження повинна мати певну логіку побудови, послідовність та завершеність. Приступаючи до виконання, студент має чітко уявляти її структуру й основний зміст. Усі її частини повинні бути логічно пов'язані і переконливо аргументовані.

Курсова робота повинна містити такі **структурні частини**:

- а) титульний аркуш;
- б) зміст;
- в) перелік умовних позначень (за необхідності);
- г) вступ;
- д) розділи основної частини:
 - перший розділ;
 - другий розділ;
 - третій розділ;
- е) висновки;
- ж) список використаної літератури;
- з) додатки (за необхідності).

5.1. Титульний аркуш є першою сторінкою роботи і основним джерелом інформації, необхідної для оброблення та пошуку роботи.

Титульний аркуш курсової роботи має обов'язково містити наступну інформацію:

- а) підпорядкованість вищого навчального закладу, його найменування;
- б) назву кафедри;
- в) назву теми курсової роботи;
- г) прізвище, ім'я та по батькові студента;
- д) шифр групи студента;
- е) науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище, підпис наукового керівника курсової роботи;
- ж) візу наукового керівника про допуск курсової роботи до захисту;
- з) місто, рік.

Приклад оформлення титульного аркушу курсової роботи див. у додатку А.

5.2. Зміст повинен відображати конкретний поетапний план реалізації роботи, її структуру і розміщуватись на початку роботи. Він повинен містити назви структурних частин, що точно відповідають їх назві в тексті роботи, із зазначенням їх нумерації та номерів початкових сторінок. Зміст курсової роботи розташовується після титульного аркуша з нової сторінки і має включати:

- а) вступ (із зазначенням номеру початкової сторінки);
- б) назви та номери початкових сторінок розділів і підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Приклад оформлення змісту курсової роботи див. у додатках Б1-Б2.

5.3. Перелік умовних позначень. До умовних позначень відносять специфічну термінологію, уживану в курсовій роботі, маловідомі скорочення, нові позначення. Якщо такі терміни в тексті роботи повторюються менше трьох разів, їх пояснення наводяться в тексті, при першому ж згадуванні; якщо ж вони повторюються в роботі досить часто (більше, ніж три рази), їх розшифровку треба подати перед вступом наукової роботи.

Перелік умовних позначень друкується у вигляді двох колонок, де ліворуч за алфавітом подають термінологію та скорочення, а праворуч – їх детальне пояснення.

Приклад оформлення переліку умовних позначень див. у додатку В.

5.4. Вступ курсової роботи повинен містити оцінку сучасного стану обраної проблеми, а також обґрунтування необхідності її розв'язання. У вступі стисло подається загальна характеристика роботи у такій послідовності:

- актуальність теми;
- мета і завдання роботи;
- об'єкт та предмет дослідження;
- методи дослідження (при умові, що робота носить теоретичний характер);
- апробація результатів (за наявності);
- публікації (за наявності);

- структура та обсяг роботи.

Вступ за обсягом не повинен перевищувати 2 – 3 сторінок.

При розкритті *актуальності теми* важливо зазначити, чим зумовлена необхідність проведення дослідження: розвитком науки, суспільними потребами, або потребами навчально-виховного процесу. Визначаються проблеми чи протиріччя, вирішення яких дозволить покращити навчально-виховний процес, а також можливі шляхи їх реалізації. Розглядаються передумови, що сприяють вирішенню поставлених проблем чи протиріч. В актуальності висвітлюється розкриття чи не розкриття способів вирішення поставленої проблеми у науковій літературі, тобто приводяться посилання на вчених, які вивчали окремі питання поставленої проблеми. Констатація недостатності досягнутого рівня знань, зумовленого відкриттям нових фактів, виявлення хиб існуючих концепцій чи практики, дозволяє досліднику сформулювати проблему, тобто тему дослідження.

Загально прийнято під час викладення актуальності вказувати прізвища та ініціали провідних вчених в Україні та у світі в цілому, які займаються дослідженнями в даній галузі, наводити назви вітчизняних та іноземних наукових установ та організацій із зазначенням міст та країн. При цьому, вимагається, щоб у списку використаних джерел, обов'язково згадувались роботи вчених, які вказані як провідні у цьому списку, інакше можна стверджувати, що огляд літератури у роботі проведений недостатньо.

Також, дуже бажано, щоб у цьому списку був член (чи члени) кафедри, на якій має захищатись курсова робота, щоб відзначити той факт, що фахівець(ці) може(уть) оцінити дану роботу.

При формулюванні *мети дослідження* важливо не відхилятися від теми, бо чіткість мети сприяє цілеспрямованій діяльності дослідника. Зокрема, метою наукового дослідження може бути, наприклад: вивчення особливостей фізичного розвитку та підготовленості студентів різних напрямів підготовки тощо. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», оскільки ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Мета та предмет дослідження обумовлюють визначення конкретних *завдань дослідження*. Вони дають уявлення про те, на що буде спрямоване дослідження, яким чином буде розкрита мета. Це звичайно робиться у формі перерахування: вивчити..., встановити..., визначити..., розглянути ... і т.д.

Далі формулюються об'єкт та предмет дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обрання для вивчення.

Предмет дослідження – може бути аспектом розгляду, дає уявлення про те, як розглядається об'єкт, які нові відношення, властивості, аспекти і функції об'єкта розкриває це дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага науковця, оскільки предмет дослідження визначає тему (назву) роботи.

Наприклад: *об'єкт дослідження* – навчально-тренувальний процес в обраному виді спорту, а *предмет* – методи спеціальної фізичної підготовки на етапах багаторічної підготовки.

Методи дослідження. Перераховуються методи, що були використані при вирішенні поставлених завдань в ході виконання роботи, та змістовно визначається, що саме досліджувалось кожним з них. Вибір методів дослідження повинен забезпечити достовірність отриманих результатів (цей пункт міститься у вступі при умові, що робота носить теоретичний характер, а якщо експериментальний – у другому розділі курсової роботи).

Апробація результатів. Зазначається, на яких наукових конференціях оприлюднено результати проведених досліджень. *Приклад оформлення апробації результатів:* Результати дослідження доповідалися і обговорювалися на засіданні кафедри ..., а також було представлено на Міжнародній конференції «Фізична реабілітація в Україні: нова модель, міжнародні стандарти, ефективна практика» (м. Львів, 4–6 листопада 2015 року). За результатами дослідження опубліковано 1 статтю.

Публікації. Указується кількість наукових праць, в яких опубліковані результати роботи, а також кількість праць, які додатково відображають науковий доробок роботи.

Структура та обсяг роботи. Указується зі скількох розділів складається курсова робота, скільки містить літературних джерел та додатків (за наявності), друкований обсяг роботи та кількість ілюстрованого матеріалу (таблиці та рисунки).

5.5. Розділи основної частини починаються з нової сторінки, а завершуються стислими висновками до них. У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою роботи (розкриваються поняття та сутність аналізованого процесу, відстежуються основні етапи дослідження питання у вітчизняній та зарубіжній літературі, окреслюються дискусійні та нерозв'язані проблеми);

- виклад загальної методики і основних методів дослідження;

- відомості про проведені експериментальні дослідження; аналіз і узагальнення результатів досліджень.

Перший розділ (теоретичний) присвячується огляду наукової літератури за темою курсової роботи, порівняльному аналізу результатів, що отримані іншими авторами. Визначаються ті аспекти обраної проблеми, які залишилися невирішеними і які досліджуватимуться автором наукової роботи: визначення патології, причини розвитку, клінічні прояви та проблеми пацієнтів з даною патологією. Незважаючи на те, що перший розділ є теоретичним, в ньому необхідно використовувати ілюстративний матеріал у вигляді таблиць, схем, графіків, діаграм. Загальний обсяг огляду наукової літератури не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини наукової роботи.

Приклад оформлення першого розділу курсової роботи див. у додатку Е.

Другий розділ (методи фізичної реабілітації, що застосовуються при даній

патології) присвячується обґрунтуванню сукупності методів фізичної реабілітації, які застосовуються у фізичній реабілітації при даній патології.

Оформлення другого розділу таке ж, як і першого (додаток Е).

Третій розділ (курація пацієнта). Цей розділ повинен містити результати обстеження пацієнта та складання індивідуальної програми фізичної реабілітації. У разі потреби надаються практичні рекомендації. Загальний обсяг розділу складає до 35% всієї роботи.

За потреби курсова робота може містити іншу кількість розділів, але в будь-якому разі їх кількість має бути обґрунтована змістом дослідження.

Приклад оформлення та зміст третього розділу курсової роботи див. у додатку Ж.

5.6. Висновки повинні містити узагальнений виклад основних проблем за темою курсової роботи, оцінку рівня досягнення мети та завдань, поставлених у вступній частині, міркування з приводу практичної цінності роботи в цілому та потенційної ефективності авторських рекомендацій, а також опис нових дослідницьких проблем, виявлених в процесі написання роботи.

Висновки краще представляти не у вигляді суцільного тексту, а у вигляді послідовно пронумерованих абзаців, кількість яких повинна бути не меншою, ніж кількість поставлених у роботі задач. При цьому кожний абзац має містити окремий завершений логічно висновок чи рекомендацію. Висновки є завершальною й особливо важливою частиною курсової роботи, що має продемонструвати результати дослідження, ступінь реалізації поставленої мети й завдань. Загальні висновки з курсової роботи повинні чітко й конкретно відображати суть авторської позиції щодо вирішення поставленої проблеми.

Викладаючи результати дослідження доцільно:

- а) дотримуватися логічної послідовності, стислості й точності формулювань;
- б) конкретизувати результати;
- в) чітко й переконливо аргументувати свої висновки й обґрунтовувати рекомендації.

Висновки курсової роботи не повинні перевищувати 5-10% її загального обсягу.

5.7. Список використаної літератури обов'язково має бути наведений наприкінці роботи, починаючи з нової сторінки. Порядкові номери описів першоджерел у списку літератури є номерами посилань на джерела в основному тексті роботи.

Рекомендується у роботі посилатись на джерела іноземними мовами та наукові видання з Інтернет-ресурсів. Усі джерела в списку літератури подаються мовою оригіналу.

Слід звертати увагу на те, що серед Інтернет-джерел допускається згадування та опрацювання тільки наукових видань, а не будь-яких Інтернет-ресурсів типу сторінок Вікіпедії, форумів тощо.

Основна вимога до укладання списку літератури – однотипне

оформлення й дотримання чинного державного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» (Наказ ВАК України від 26.01.2008 р. № 63).

Оптимальний обсяг вивченої літератури при написанні курсової роботи – 20-30 джерел.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел див. у додатку К.

5.8. Додатки оформлюють, як продовження курсової роботи, розмішуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. В додатках розміщують матеріал, що є об'ємним, але необхідним доповненням наукової роботи. За необхідності до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття курсової роботи:

- ілюстраційний матеріал у вигляді графіків, діаграм;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції, методичні розробки;
- тексти анкет, тестів;
- таблиці, що займають більш ніж одну сторінку.

У тексті роботи на всі додатки мають бути надані відповідні посилання.

УВАГА! Додатки є необов'язковим компонентом курсової роботи і виділяються в разі потреби. Кількість додатків не обмежується, але надмірний їх обсяг також є небажаним.

Приклад оформлення додатків: див. додатки А-П.

6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Важливим етапом виконання курсової роботи є її оформлення. Від того, наскільки відповідально поставиться автор до оформлення своєї роботи, багато в чому буде залежати її якість та підсумкова оцінка.

6.1. Загальні вимоги

1. Робота повинна бути віддрукована комп'ютерним способом на одній сторінці аркуша білого паперу формату А4 через полуторний міжрядковий інтервал (до 30 рядків на сторінці).

2. Кегль (шрифт) Times New Roman 14 pt; абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту курсової роботи – 1,25 см.

3. Загальний обсяг курсової роботи – 30-40 сторінок; до основного обсягу не входять список використаних джерел, додатки, таблиці, що займають сторінку повністю, але усі сторінки нумеруються.

4. Поля – відступи від краю сторінки: ліве – 30 мм, верхнє, нижнє – 20 мм, праве – 10 мм.

5. Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці (або між рядками) виправленого зображення машинописним способом або від руки. Виправлення повинно бути чорного кольору.

6. Прізвища, назви установ, організацій та інші власні назви у роботі наводять мовою оригіналу. Допускається транслітерувати власні назви й

наводити назви організації у перекладі на мову роботи, додаючи (при першій згадці) оригінальну назву.

7. Текст роботи поділяють на розділи та підрозділи (за потреби – на пункти та підпункти). Заголовки кожної структурної частини роботи (наприклад, ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ і т.д.) друкують з нової сторінки, жирним шрифтом великими літерами симетрично до тексту, не підкреслюючи. Переноси слів у заголовках не допускаються. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох речень, їх розділяють крапкою. Відстань між заголовком і текстом має бути за машинного способу – не менше два рядки.

8. Заголовки підрозділів набирають з абзацу маленькими літерами (крім першої великої), жирним шрифтом, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

9. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, пункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

10. Кожен розділ слід починати з нової сторінки.

11. Такі структурні частини, як «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують.

12. Розділи роботи нумеруються арабськими цифрами (1, 2, 3...) без крапки й знака № (наприклад: Розділ 1).

13. Підрозділи нумерують арабськими цифрами в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й підрозділу, розділених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад, «2.3» (третій підрозділ другого розділу).

14. Сторінки роботи нумерують арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації по всьому тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Титульний аркуш входить до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять.

6.2. Ілюстрації

1. Кількість ілюстрацій повинна бути достатньою для пояснення тексту, що викладається.

2. Ілюстрації (рисунок, графіка, схеми, фотознімки) подають відразу ж після їх першого згадування (посилання) і нумерують залежно від розділу та їх порядку розташування у тексті. Ілюстрація повинна мати назву, яку розміщують під ілюстрацією.

3. На всі ілюстрації, які є в тексті, повинні бути посилання з тексту, причому рисунки наводяться після цих посилань. При першому згадуванні пишеться «(рис. 2.3)», при другому – «(див. рис. 2.3)».

4. Ілюстрація позначається словом «Рис.» і нумерують послідовно арабськими цифрами в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатку. Номер ілюстрації розміщується під нею і складається з номера розділу й порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою. Наприклад: «Рис. 1.2.» (другий рисунок першого розділу). Після номеру ілюстрації подають підпис, що її пояснює.

5. Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їхнє чітке відображення (електрографічне копіювання тощо). Розмір малюнка повинен бути не менше 1/4 аркуша формату А4. Ілюстрації треба подавати так, щоб їх зручно було розглядати без повороту або з поворотом за годинниковою стрілкою.

Приклади оформлення ілюстрацій представлено у додатку Л.

6.3. Таблиці

1. Цифровий матеріал слід оформляти у вигляді таблиць.

2. Таблицю розміщують після першого посилання на неї в тексті або на наступній сторінці, а за необхідністю - у додатку. На всі таблиці мають бути посилання в тексті роботи, наприклад «табл. 2.1».

3. Таблиці нумерують послідовно арабськими цифрами в межах розділу, за винятком таблиць, наведених у додатках. Кожна таблиця повинна мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої) і розміщують симетрично над нею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

4. У правому верхньому куті таблиці над відповідним заголовком розміщують напис «Таблиця» із великої літери без підкреслення з зазначенням номера таблиці. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу й порядкового номера таблиці, розділених крапкою, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

5. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш, при цьому назву вміщують над її першою частиною. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) пишуть слово «Продовження» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

6. Заголовки граф таблиць починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком.

7. Заголовки граф, як правило, записують паралельно рядкам таблиці. При необхідності допускається перпендикулярне розташування заголовків граф. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків та підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки та підзаголовки граф указують в однині.

8. У таблиці обов'язково слід показувати одиниці виміру. Якщо всі показники мають однакову розмірність, то вони виносяться в заголовок. У випадку різної розмірності одиниці виміру надаються окремо в заголовках граф чи строк. Одиниці виміру вказуються в скороченому вигляді відповідно до діючих стандартів.

9. Якщо рядки або графи таблиці виходять за її формат, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюється її заголовок, у другому – бічна частина. Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох і більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, знаків, символів, що повторюються, не допускається. Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не наводять, то в ній ставлять прочерк (-).

10. Цифри в графах таблиці потрібно розміщувати так, щоб числа були точно одне над другим. Числові значення величин в одній графі повинні

мати однакову кількість десяткових знаків.

Приклад оформлення таблиці представлено у додатку М.

6.4. Формули

1. Формули розташовують безпосередньо після тексту в якому вони згадуються, посередині сторінки. Формули повинні бути відокремлені від тексту. Вище й нижче кожної формули треба залишати не менше одного вільного рядком.

2. Формули в роботі (якщо їх більше однієї) нумерують арабськими цифрами в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу й порядкового номера формули в розділі, розділених крапкою. Номер указують з правої сторони аркуша на рівні формули в круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула третього розділу). Якщо у роботі тільки одна формула, її не нумерують.

3. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, слід наводити безпосередньо під формулою у тій же послідовності, в якій вони подані у формулі. Пояснення значення кожного символу й числового коефіцієнта слід давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу, словом «де» без двокрапки.

4. Застосування машинописних й рукописних символів в одній формулі не допускається. Рекомендується застосування редактора формул Microsoft Equation.

5. Переносити формули на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак операції на початку наступного рядка. Коли переносять формули на знакові операції множення, застосовують знак «х».

Приклад оформлення формул:

Розрахунок індексу Руф'є проводять за формулою:

$$IP = \frac{4 \times (ЧЧС_1 + ЧСС_2 + ЧСС_3) - 200}{10}, \quad (2.1)$$

де IP – індекс Руф'є; ЧСС₁ – частота серцевих скорочень за 15 сек. у стані спокою; ЧСС₂ – частота серцевих скорочень за перші 15 сек. першої хвилини відновлення; ЧСС₃ – частота серцевих скорочень за останні 15 сек. першої хвилини відновлення.

Рівняння і формули треба виділяти с тексту окремими рядками. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x) і ділення (:).

6.5. Примітки

1. Примітки розміщують у роботі за необхідності пояснення змісту тексту, таблиці або ілюстрації.

2. Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, яких вони стосуються.

3. Одну примітку не нумерують.

4. Слово «Примітка» друкують з великої літери з абзацного відступу, не

підкреслюють, після слова «Примітка» ставлять крапку і з великої літери в тому ж рядку подають текст примітки.

Приклад:

Примітка. _____

5. Декілька приміток нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова «Примітки» ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери подають текст примітки.

Приклад:

Примітки:

1. _____

2. _____

6.6. Посилання

Слід давати посилання на джерело при непрямому цитуванні – переказі, викладі думок інших авторів своїми словами; при огляді загальних тенденцій наукових досліджень; при зазначенні фактичних даних і результатів попередніх досліджень.

1. Посилання в тексті статті подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1, 6], де цифри 1 і 6 відповідають порядковому номеру праці або джерела у Списку використаної літератури. Якщо посилання на джерела підряд з 1 по 6, тоді [1-6].

2. Посилання на конкретні сторінки наводити після номера джерела через кому з маленької літери “с.”), наприклад: [1, с. 5]. Якщо посилання на кілька праць, вони розділяються крапкою з комою: [1, с. 5; 6, с. 25-33].

3. Якщо використано відомості, матеріали чи твердження з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць тощо з джерела, на яке дано посилання.

4. Для Інтернет-посилань обов'язково вказувати режим доступу до певного інформаційного ресурсу. Серед Інтернет-посилань найбільш доречні посилання на офіційні сайти організацій та установ.

5. Посилання у тексті зазвичай робиться в кінці речення.

6. При посиланнях на розділи, підрозділи, ілюстрації, таблиці, формули, додатки зазначають їх номери. При посиланні слід писати: «... у розділі 2...», «...дивись 1.2...», «...за 2.2...», «...відповідно до 1.2...», «...на рис. 2.1...» або «...на рисунку 1.3...», «...у табл. 2.1...», (рис. 2.1, табл. 2.1), «...(див. 2.4)...», «...за формулою (1.3)...», «...у додатку А...».

7. Не робити посторінкові посилання.

8. Не подавати в тексті розгорнутих посилань, таких як (Іванов А.П. Вступ до мовознавства. – К., 2000. – С. 54).

9. Неприпустиме посилання на неопубліковані та незавершені праці.

10. Цитата (пряме посилання) береться в лапки і обов'язково має посилання на джерело із зазначеним номером сторінки.

Цитати звичайно наводять:

- для підтвердження власних аргументів;
- як посилання на авторитетне джерело;

- для критичного аналізу того чи іншого твердження.

В інших випадках краще робити непряме цитування.

6.7. Список використаної літератури

Список літератури – необхідний елемент довідкового апарату будь-якої друкованої праці (опублікованої чи неопублікованої): монографії, дисертації, дипломної або курсової роботи, статті, який розміщується після висновків.

1. Список включає цитовану, згадану та вивчену автором літературу.

2. Зміст списку визначається автором роботи. Особлива увага приділяється відображенню літератури останніх 3-5 років, як показник інформованості автора про сучасний стан досліджуваної теми.

3. Список відображає всі види документів незалежно від форми (способу) їх представлення та носія (друковані матеріали, географічні карти, електронні носії, інформація віддаленого доступу тощо).

4. При складанні списку літератури можливі різні способи розстановки бібліографічних описів джерел:

- алфавітна;
- хронологічна;
- систематична;
- нумераційна (в порядку появи посилань у тексті роботи).

4.1. Найчастіше використовується алфавітна розстановка, тобто в алфавітному порядку прізвищ авторів або назви джерела, якщо автора не має чи їх більше трьох.

4.2. При хронологічній розстановці всі джерела розташовуються за роками публікацій, а в межах одного року – за алфавітом авторів або назв. Хронологічний принцип дозволяє показати історію вивчення досліджуваного питання (теми). Іноді використовують зворотно-хронологічне розташування джерел, коли автор головну увагу приділяє сучасному становленню теми, що вивчається.

4.3. При систематичній розстановці літератури бібліографічні описи групуються за галузями знань, окремими темами в їх логічному підпорядкуванні або за главами, розділами роботи, а в середині кожного розділу – за алфавітом чи в хронологічному порядку.

4.4. Досить часто застосовується розстановка літератури в порядку першого згадування в тексті роботи (нумераційна). Але в такому списку важко проаналізувати охоплення теми, відповідність вказаних публікацій посиланням на них. Список, складений таким чином, не повний, тому що включає тільки згадану та цитовану літературу.

5. Вказані в списку публікації подають в наступному порядку:

- офіційні та керівні документи;
- роботи вітчизняних й іноземних авторів, надрукованих російською та українською мовами в загальному алфавіті, зважаючи на транскрипцію написання;
- твори вітчизняних та іноземних авторів іноземними мовами, спочатку латинський алфавіт, потім східні мови, якщо є;
- інформація на електронних носіях та в мережі Internet.

6. Роботи одного автора розташовуються за алфавітом назв, а автори-однофамільці – за алфавітом ініціалів.

Скільки б робіт одного автора не було, обов'язково треба вказувати прізвище та ініціали, не замінюючи їх прочерками.

7. В списку літератури використовується нумерація наскрізь.

8. Усі джерела в списку літератури подаються мовою оригіналу.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел наведено у додатку К.

6.8. Додатки

Додатки слід розташовувати в кінці курсової роботи. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту. Заголовки додатків розміщуються посередині рядка і позначаються великими літерами української абетки (за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ђ), *наприклад*, «Додаток А». Далі, симетрично до тексту, друкується заголовок додатка.

Один додаток позначається як додаток А. Додатки повинні мати спільну з рештою роботи наскрізну нумерацію сторінок.

Нумерація ілюстрацій, таблиць та формул, розміщених у додатках, складається з букви додатку і номеру малюнку, таблиці чи формули в ньому, *наприклад*: «Таблиця В.5» (п'ята таблиця додатку В), «Рис. А.2» (другий рисунок додатку А), «Формула В.2» (друга формула додатку В).

Якщо в додатку одна ілюстрація, одна таблиця, одна формула, їх нумерують, *наприклад*: «Рис. А.1», «Таблиця А.1».

Додатки, як правило, друкують на аркушах формату А4.

При необхідності допускається оформляти додатки також на аркушах формату А3 дотримуючись вимог ДСТ 2.301-68.

Якщо додаток розміщується на декількох аркушах, то його номер і назва пишуться тільки на першому листі, на інших вказують «Продовження додатку А» чи «Закінчення додатку А».

7. МОВА ТА СТИЛЬ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Для наукового тексту характерним є смислова завершеність, цілісність і зв'язність. Виклад звичайно ведеться від третьої особи – про «Я» забувають, а говорять «МИ». Використовують:

1) послідовні роздуми: спочатку...; насамперед...; потім...; по-перше...; по-друге...; отже...; таким чином...;

2) заперечення: проте, тимчасом, але, тоді як, аж ніяк;

3) причинно-наслідкові відношення: таким чином; тому; завдяки цьому; відповідно до цього; внаслідок цього; крім того; до того ж;

4) перехід від однієї думки до іншої: звернемося до...; раніше ніж перейти до...; розглянемо...; зупинимося на...; перейдемо до...; треба зупинитися на...; варто розглянути...;

5) результат, висновок: отже...; значить...; як висновок...; на закінчення зазначимо, що...; усе вище сказане дає змогу зробити висновок...;

підсумовуючи...; слід сказати...;

6) стійкі словосполучення: навести результати; як показав аналіз, на підставі отриманих даних, підсумовуючи вище сказане; звідси випливає, що;

7) при посиланні на когось: за повідомленням...; на думку...; за даними...; варто погодитись з...; на нашу думку....

8. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Підготовка курсової роботи складається із кількох основних етапів, а саме:

1. Вибір теми, обґрунтування її актуальності та затвердження;
2. Складання бібліографії, пошук спеціальної медичної літератури, що стосується теми курсової роботи;
3. Збір експериментальних даних та накопичення фактичного матеріалу;
4. Аналіз отриманої інформації із застосуванням інструментарію сучасної медичної науки;
5. Формулювання висновків;
6. Оформлення курсової роботи у відповідності до встановлених вимог.
7. Підготовка та публікація тез доповідей або статей наукових чи науково-практичних конференцій (за бажанням студента та при умові, що автор провів ґрунтовне наукове дослідження).

Вимоги до оформлення тез наукових доповідей та статей наведено у додатку П.

УВАГА! Студент несе повну відповідальність за наукову самостійність і достовірність результатів здійсненого ним дослідження.

9. ОBOB'ЯЗКИ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

Науковий керівник призначається студентові кафедрою з метою надання йому теоретичної та практичної допомоги в період підготовки та написання роботи.

Основними функціями наукового керівника є:

- поради студентові з питань вибору спеціальних літературних джерел;
- консультації з питань змісту курсової роботи;
- контроль окремих етапів виконання роботи.

Студент періодично інформує наукового керівника про хід написання роботи і консультиється з питань, які викликають труднощі. Науковий керівник розглядає і корегує план роботи та дає рекомендації щодо списку літератури. В процесі виконання роботи науковий керівник виступає в ролі опонента, вказуючи студенту на недоліки щодо аргументації окремих положень, оформлення роботи і рекомендує способи їх усунення. Студент зобов'язаний брати до уваги всі висловлені керівником зауваження та рекомендації. Разом з тим, він може враховувати їх лише частково, якщо критичний аналіз рекомендацій дає підстави для відхилення окремих з них. Це пов'язано з тією обставиною, що теоретично і методологічно правильна розробка та висвітлення теми, а також якість змісту та оформлення курсової роботи повністю покладені на його відповідальність.

10. ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА НА КУРСОВУ РОБОТУ

Виконана і правильно оформлена курсова робота, підписується студентом і подається на кафедру для перевірки науковим керівником. Після отримання остаточного варіанту курсової роботи керівник ознайомлюється з її змістом та оформленням, підписує титульну сторінку роботи і готує письмовий відгук, в якому:

- характеризує актуальність теми, рівень виконання роботи, правильність і глибину викладення матеріалу теми;
- оцінює ступінь самостійності виконання роботи студентом, якість праці над нею;
- надає висновок про можливість допуску курсової роботи до захисту.

Особлива увага приділяється недолікам, не усунутим студентом, а також обґрунтуванню можливості чи недоцільності рекомендації роботи до захисту. При цьому, науковий керівник лише констатує можливість (неможливість) такої рекомендації, не виставляючи диференційованої оцінки.

Бланк відгуку на курсову роботу розміщено в додатку Н.

11. ТЕРМІНИ ПОДАННЯ КУРСОВОЇ РОБИ

Робота може бути прийнятою до розгляду та подальшого захисту, якщо вона надійшла на кафедру у строк, визначений календарним планом кафедри та завчасно повідомлений студентам. Усі курсові роботи, які надійшли після офіційно встановленого терміну, можуть бути прийняті тільки за спеціальним розпорядженням завідувача кафедри чи за умови встановлення додаткових термінів здачі, які визначаються кафедрою.

Курсова роботи до захисту не допускається, якщо вона:

- подана науковому керівнику на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням строків, встановлених календарним планом кафедри;
- написана на тему, яка своєчасно не була затверджена по кафедрі;
- виконана не самостійно;
- побудова структури не відповідає вимогам;
- недбало оформлена.

Якщо матеріали роботи містять недопустимі прямі запозичення, то процедура захисту не проводиться, а за результатами курсової роботи виставляється оцінка «незадовільно».

Повторний захист курсової роботи з однієї і тієї ж навчальної дисципліни допускається не більше двох разів.

12. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Заключним етапом є захист курсової роботи. Він проводиться у строки, визначені деканатом.

Захист курсової роботи відбувається відкрито (можуть бути присутні як студенти так і викладачі ВНЗ) при участі наукового керівника перед комісією у складі завідувача та провідних фахівців кафедри оздоровлення та реабілітації.

Захист складається з доповіді студента за темою роботи та відповідей на запитання й проходить за таким сценарієм: голова комісії перед початком захистів робіт встановлює регламент, оголошує тему роботи, ім'я та прізвище студента, надає йому слово; після доповіді за дозволом голови члени комісії задають доповідачу запитання, далі запитання задають присутні.

Студент готує доповідь (до 10 хвилин), в якій чітко та лаконічно викладаються основні положення курсової роботи. Доповідь студента на захисті проводиться за таким планом: тема роботи; суть проблеми та її актуальність; мета та завдання дослідження, їх новизна та значення для практики; методологія вирішення завдань; результати дослідження і висновки.

Головну увагу слід приділити актуальності досліджуваної проблеми, її невивченим аспектам, основним результатам дослідження та власним висновкам і рекомендаціям. До захисту курсової роботи бажано підготувати мультимедійну презентацію у програмі Power Point на електронному носії, в якій розмістити ілюстративний матеріал (малюнки, таблиці, схеми тощо), для полегшення сприйняття змісту роботи.

Хоча доповідь, зазвичай, готується у письмовій формі, виступати слід вільно, не зачитуючи текст. Під час захисту курсової роботи студент має виявити глибокі знання з вивчених розділів курсу, вміти розкрити зміст розглянутих у курсовій роботі положень та викласти власні результати, отримані під час написання роботи, не обмежуючись переказом положень, наведених у спеціальній літературі.

Завершивши виступ, студент зобов'язаний коротко і, разом з тим, вичерпно відповісти на запитання членів комісії. Студент під час відповідей має право користуватися своєю роботою.

За змістом та стилем доповіді та відповідями на запитання члени комісії визначають рівень знань студента, його вміння виступати та аргументовано відстоювати власну точку зору.

По закінченні захисту всіх робіт комісія проводить п'ятихвилинну нараду, після якої голова комісії оголошує результати проведеного захисту та загальні оцінки.

13. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота, яка відповідає викладеним у методичних рекомендаціях вимогам, оцінюється за стобальною шкалою з урахуванням

якості виконаної роботи, виступу студента і його відповідей на запитання членів комісії по захисту. Слід пам'ятати, що висока якість виконаної курсової роботи не є гарантією її високої оцінки, оскільки оцінка може бути зниженою через некваліфікований захист курсової роботи.

У процесі оцінювання курсової роботи враховується низка важливих критеріїв, які представлені в табл. 1.

Співвідношення 100-бальної шкали оцінювання написання та захисту курсової роботи зі шкалою ECST та 5-бальною шкалою оцінки наведено в табл. 2.

Таблиця 1

Критерії оцінки курсової роботи

Критерії		Бали
1. Змістовні аспекти роботи:	Актуальність обраної теми дослідження; оцінка повноти розкриття теми у змісті	60 балів
	Відповідність вступу та висновків вимогам, які викладено в методичних вказівках по написанню курсової роботи	
	Відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням	
	Оцінка теоретичного рівня роботи	
	Повнота розкриття основних питань теми	
	Широта й адекватність методологічного апарату	
	Характеристика експериментальної частини роботи	
	Ілюстративність роботи: наявність таблиць, рисунків	
	Наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем	
	Рівень обґрунтування запропонованих пропозицій	
	Оцінка повноти та правильності складання переліку використаних літературних джерел	
	Відповідність оформлення роботи вимогам стандартів та правил	
	Ступінь самостійності проведення дослідження	
Виконання календарного плану написання роботи		
2. Якість захисту роботи:	Оцінка доповіді студента при захисті роботи	40 балів
	Уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження	
	Здатність аргументовано захищати свої думки, погляди, пропозиції	
	Оцінка відповіді студента на додаткові запитання	
	Володіння культурою презентації.	
Всього		100

Таблиця 2

Шкала оцінювання успішності студентів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою навчального закладу, балів	Оцінка за шкалою ECTS
5 – „відмінно”	90–100	A
4 – „добре”	82-89	B
	75-81	C
3 – „задовільно”	66-74	D
	60-65	E
2 – „незадовільно”	0-59	F

«90–100 балів (відмінно)»

Робота може бути оцінена на "відмінно" в тому разі, якщо дослідження з обраної теми проведено на високому теоретико-прикладному рівні. В роботі розкрито сутність проблеми дослідження, чітко визначено та обґрунтовано її актуальність, мету і завдання дослідження, приведений огляд монографічної і періодичної літератури, представлені статистичні дані. Робота містить аналіз та обґрунтування рішень щодо вдосконалення методів вирішення проблеми, заявленої в рамках обраної теми. Зміст викладеного матеріалу повною мірою відповідає структурній побудові роботи, розкрито сутність кожного структурного компонента. Вдало використано ілюстрації, схеми, таблиці та рисунки. Чітко сформульовано висновки. Обсяг роботи достатній. Автор володіє відповідним стилем викладу наукового матеріалу.

Захист: доповідь охоплює всі аспекти та напрями наукового дослідження, які наведено в курсовій роботі. Мова доповідача є чіткою, не містить елементів позанаукової лексики. Доповідь логічна і обґрунтована, проголошена вільно. Доповідачем надано чіткі та ґрунтовні відповіді на всі поставлені запитання.

«82-89 балів (добре)»

Робота: при написанні курсової роботи використана достатня кількість літературних джерел. Проте відсутня власна позиція щодо вирішення окремих проблем. Оформлення роботи в межах вимог.

Захист: доповідь логічна і обґрунтована, проголошена вільно, відповіді на запитання членів комісії правильні.

«75-81 балів (добре)»

Робота: тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру. Є зауваження щодо необхідності додаткового дослідження окремих аспектів проблеми в разі, якщо в роботі все ж таки існує логічно побудована структура викладеного матеріалу. Висновки сформульовано чітко.

Захист: автор володіє відповідним стилем викладання наукового матеріалу, доповідь охоплює всі аспекти та напрями проведеного наукового дослідження, у промові існують поодинокі лексичні та стилістичні помилки. Відповіді на запитання членів комісії в основному правильні, однак не досить

чіткі на окремі додаткові запитання.

«66-74 балів (задовільно)»

Робота: тема курсової роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру, є надлишок елементів описовості. Зміст викладеного матеріалу потребує додаткового опрацювання, але в роботі присутня логічна побудова та закінченість думки автора щодо вивчення проблем дослідження. Висновки відповідають викладеному матеріалу. Наявні лексичні, стилістичні, граматичні та пунктуаційні помилки, але їх загальна кількість не перебільшує 2-х на сторінку. Є зауваження щодо оформлення курсової роботи.

Захист: доповідь прочитана за текстом, не має системного характеру, викликає багато додаткових питань. Не всі відповіді на запитання членів комісії правильні або повні. Відповіді дещо відрізняються від думок, викладених у роботі.

«60-65 балів (задовільно)»

Робота: поверхнево висвітлює зміст теми, не містить обґрунтованих рекомендацій по вирішенню проблем дослідження. Нечітко сформульована мета роботи, розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість. Оформлення роботи здійснене з істотними недоліками.

Захист: доповідь не охоплює всього кола питань, які описані в роботі. На додаткові запитання доповідач не знаходить відповіді, хоча вони розкриті в роботі. Думки доповідача суттєво відрізняються від викладених у курсовій роботі, що свідчить про несамотійність виконання роботи. Доповідач не володіє науковою термінологією, допускає в промові багато лексичних та стилістичних помилок.

Робота оцінюється на **"незадовільно"** та повертається на доопрацювання, якщо автор не розкрив зміст теми, не залучив практичний матеріал до аналізу проблеми дослідження та допустив помилки при викладенні змісту питань та оформленні роботи.

14. ЗРАЗКИ ТЕМ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Фізична реабілітація при обструктивному бронхіті.

Обґрунтування застосування фізичної реабілітації в пульмонології. Клінічна картина обструктивного бронхіту. Курація хворого з хронічним обструктивним бронхітом. Визначення проблем пацієнта. Мета і завдання фізичної реабілітації на I етапі реабілітації. Індивідуальна реабілітаційна програма та її забезпечення. Оцінка ефективності реабілітації.

2. Фізична реабілітація при бронхоектатичній хворобі.

Обґрунтування застосування фізичної реабілітації в пульмонології. Клінічна картина бронхоектатичної хвороби. Курація хворого. Визначення проблем пацієнта. Мета і завдання на I етапі реабілітації. Індивідуальна реабілітаційна програма та її забезпечення. Оцінка ефективності реабілітації. Методичні рекомендації до самотійного застосування ЛФК в домашніх

умовах.

3. Фізична реабілітація при гострій пневмонії.

Обґрунтування застосування фізичної реабілітації в пульмонології. Клінічна картина пневмонії. Курація хворого. Визначення проблем пацієнта. Мета і завдання на I етапі реабілітації. Індивідуальна реабілітаційна програма та її забезпечення. Оцінка ефективності реабілітації. Методичні рекомендації до самостійного застосування ЛФК в домашніх умовах.

15. АЛГОРИТМ ПЕРЕВІРКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Робота має бути добре вичитана, не містити граматичних та орфографічних помилок. Основний текст має бути вирівняний по ширині.

Слід уникати:

- пропусків («пробілів») перед комами та крапками у тексті;
- розрідженого або стисненого тексту (див. параметри у меню «Формат»/«Шрифт»/«Інтервал» MS Word), які з'являються, як правило, після сканування текстів на сканері з розпізнаванням;
- використання тире «—» (чи «-») замість дефісу «-» і навпаки, причому, слід пам'ятати, що до та після «тире» слід ставити пробіл;
- слова «Я».

Посилання на літературу варто оформляти у такий спосіб: писати [1, 2, 4], а не [1,2,4]; писати [1, 2], а не [1-2]; писати [1-3], а не [1, 2, 3].

Бажано дотримуватись коректного вживання україномовних слів та скорочень:

- оцінка як результат, але оцінювання як процес – часто пишуть тільки «оцінка»;
- розв'язання як процес, але розв'язок як результат – часто пишуть тільки «розв'язання» чи «рішення»;
- «багаторазовий», а не «багатократний»;
- «правильний», а не «вірний»;
- «оскільки», а не «так як»;
- «за відсутності», а не «при відсутності»;
- «обґрунтовано», а не «обґрунтовано»;
- «є», а не «являється» (за окремими винятками);
- «ВНЗ» (вищий навчальний заклад), а не «вуз» тощо.

Після завершення написання курсової роботи бажано здійснити перевірку (з відповідним виправленням) за таким алгоритмом:

1. Перевірити чи на усі пронумеровані у роботі рисунки, таблиці та формули є посилання в тексті.
2. Перевірити чи усі рисунки, таблиці та формули пронумеровані підряд у межах кожного розділу.
3. Чи на усі джерела у списку використаної літератури у роботі є посилання.
4. Чи є коректною нумерація Додатків та використані символи для їх номерів.

5. Чи на кожен авторську роботу є посилання в усіх розділах роботи, де це доцільно.

6. Чи на усі Додатки є посилання у тексті.

7. Чи усі заголовки «не відриваються» від тексту, що йде далі.

8. Зверстати текст, щоб кожен підпис до рисунку «не відривався» від самого рисунку та те саме виконувалось щодо таблиць. При цьому, не повинно бути великих вільних місць в кінці сторінок. У крайньому випадку, варто змінити розмір якогось рисунку чи дописати ще якесь речення.

9. Чи не є кількість пунктів у Висновках меншою від кількості сформульованих у Вступі задач.

16. ПОРАДИ ПСИХОЛОГА ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Якісно виконана курсова робота приносить автору моральне та естетичне задоволення. Однак процес її підготовки не завжди приємний, так як супроводжується значними емоційними та вольовими напруженнями. Стомленість нервової системи часто викликає апатію, невпевненість у власних силах та небажання продовжувати роботу. Студенту слід бути готовим до подібних реакцій організму і вміти їх долати. Перш за все, необхідно розуміти фізіологічну сутність процесів, що протікають в організмі в цей час.

Курсова робота для переважної більшості студентів є новою формою розумової діяльності, яка потребує максимальної мобілізації творчих сил. Тільки в муках творчості можливий швидкий і якісний розумовий прогрес. Мозкова функція під час інтенсивної розумової діяльності адаптується до нового рівня активності хвилеподібно в наростаючій прогресії. Інтелектуальні здібності піднімаються на новий рівень, що загалом дозволяє підвищити продуктивність розумових операцій. Іншими словами, всяке додання труднощів у підготовці роботи іде на користь розумовому вдосконаленню.

Найбільше труднощів чекають студента на початку роботи на етапі «втягування». Невпевненість і страх перед новизною та невизначеністю об'ємів розумового навантаження характерні для всіх новачків. Але вони поступово зникають у процесі планомірної систематичної роботи. Чим ближче до її завершення, тим цікавішою вона стає. Ця закономірність характерна для будь-якої творчої роботи.

Кожний студент зазвичай старається виконати свою роботу найкращим чином і отримати найвищу оцінку.

Практика свідчить, що загальна оцінка за курсову роботу залежить не тільки від якості її оформлення, чіткої доповіді та правильних відповідей. В деякій мірі на оцінку також впливає вміння кожного студента «себе подати», тобто створити навколо позитивний емоційний фон та залишити після свого виступу хороше враження. Адже не секрет, що викладачі звертають однакову увагу як на знання, так і на поведінку студента, навіть на його зовнішність. В цьому сенсі можна говорити про два компоненти оцінки: об'єктивний та суб'єктивний.

Мистецтво психологічного впливу на оточуючих, в тому числі і на викладачів, притаманне далеко не кожному. Це складна наука, для якої не існує загально визнаних рецептів. Її складність полягає в тому, що до серця кожної людини підходить свій особливий ключ. Однак існують також базові загальні правила, які у поєднанні з методом "проб та помилок", ретельним спостереженням за реакціями людей на ту чи іншу ситуацію, постійною корекцією власної поведінки, дозволяють обійти помилки та досягти значних індивідуальних успіхів у цьому напрямі.

Отже оволодіти мистецтвом психологічного впливу на оточуючих може будь-хто, хто достатньо вірить у свої здібності і наполегливо працює над собою. Для таких студентів надаємо декілька порад психолога:

1. для досягнення мети використай максимально психологічний чинник - завоюй симпатію або хоча би прихильність викладача;
2. грубих, нечуйних, невблаганних викладачів не існує, є студенти, які не знають як завойовується авторитет;
3. авторитет завойовується роками, а губиться за одну хвилину;
4. найбільш постійними складовими авторитету є охайний зовнішній вигляд, пунктуальність, чесність, правдивість, старанність, працьовитість, уважність, відповідальність, терпеливість, скромність, ввічливість, дисциплінованість, активність, відвертість, життєрадісність, впевненість, серйозність, послідовність вчинків, сміливість, повага до старших та колег по навчанню, тяга до знань;
5. викладачам завжди не подобається невихованість, грубість, лінь, зазнайство, неуважність, неповага до оточуючих, безвідповідальність, неохайність, пасивність, нечесність, нехлюйство, безцеремонність, жорстокість, підлість, плаксивість, непередготовленість, некомпетентність, гординя, лестощі, підлабузництво, нахабність;
6. за кращу оцінку потрібно боротися не під час іспиту, а задовго до нього, протягом всього часу вивчення дисципліни;
7. викладачі симпатизують студентам, які проявляють непередбачуваний інтерес чи захоплення їх дисципліною;
8. викладачі поважають студентів, які своєчасно і якісно виконують навчальні завдання;
9. викладачам подобаються студенти, які консультуються з ними з усіх проблемних питань;
10. викладачі переконані, що студенти, які постійно спізнюються на заняття або пропускають їх, проявляють неповагу як до предмету навчання, так і до них самих;
11. до викладачів похилого віку повинно проявлятися максимум уваги; їх вікові недоліки не повинні помічатися в жодному разі;
12. про викладачів не рекомендується говорити погано, навіть при їх відсутності, а також у колі найкращих друзів, так як все таємне з часом стає явним;
13. студенту не личить задавати викладачу питання типу, чому у іншого

студента краща оцінка, в той час як інша робота нічим не відрізняється від його роботи;

14. проханням викладачів слід відмовляти тільки в надзвичайно екстремальних ситуаціях, коли його прохання об'єктивно не може бути виконане, або ж воно принижує чийсь честь і гідність; в цьому разі слід вибачитися і обов'язково в коректній формі пояснити причину відмови;

15. доповідь на захисті слід починати словами *«Шановний голова, шановні члени комісії та присутні!»*; завершувати доповідь - словами *«Дякую за увагу»*; ніколи не використовувати слова *«Я провів дослідження...»*, *«Я визначив...»*;

16. відповіді на питання необхідно починати словами *«Дякую за запитання! Шановний ...!»*; всі відповіді повинні починатися після невеликої паузи, яка дозволить сформулювати думку, бути максимально короткими і по суті питання; якщо питання стосується проблеми, яка не досліджувалася, відповідь повинна бути приблизно такою: *«Шановний Іване Івановичу! Піднята Вами проблема безумовно заслуговує на увагу, однак її вивчення не входило у завдання наших досліджень. В наступних наших роботах ми безумовно повернемося до її вивчення»*.

17. забороняється на захисті вступати в емоційну суперечку з будь-ким; відповідати потрібно тільки з дозволу керівника захисту; дискусія повинна бути коректною з максимальною шанобливістю до учасників дискусії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бандуріна К. Фізична реабілітація дітей з церебральним паралічем в умовах спеціальної школи: метод. рек. / Катерина Бандуріна. – Запоріжжя : [Вид-во Класичного приватного ун-ту], 2009. – 102 с.
2. Баришок Т. Фізична реабілітація дітей з церебральним паралічем в умовах сім'ї: [метод. рек.] / Баришок Тетяна. – Запоріжжя : КПУ, 2009. – 74 с.
3. Богдановська Н. В. Фізична реабілітація різних нозологічних груп : навч. посіб. / Н. В. Богдановська. – Запоріжжя : ЗДУ, 2002. – 136 с.
4. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи : навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький : ХНУ, 2011. – 143 с. – ISBN 978-966-330-138-9.
5. Гендін А.М. Фізична реабілітація. / А. М. Гендін, М. І. Сергеев – М.: Медицина, 2000. – 225с.
6. Гербова В.В. Спортивна і клінічна реабілітація при бронхіальній астмі. / А.М.Гендін, М.І.Сергеев – К.: Здоров'я, 1999. – 261с.
7. Герцик А. Організаційно-методичні аспекти підготовки бакалаврів фізичної реабілітації в Канаді : метод. посіб. / Андрій Герцик. – Львів : [Укр. технології], 2005. – 111 с.
8. Золотарєва Т. А. Медицинская реабилитация / Т.А.Золотарєва, К.Д.Бабов - К.: КИМ, 2012. - 496 с.
9. Івасик Н. Фізична реабілітація при порушенні діяльності органів дихання : навч. посіб. / Наталія Івасик. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів : Український бестселер, 2009 ; Тріада плюс, 2012. – 192 с.
10. Качесов В. А. Интенсивная реабилитация пострадавших с сочетанной травмой: монография / В.А. Качесов. – М.: название издательства, 2007. – 111 с.
11. Кобелев С. Фізична реабілітація осіб з травмою грудного та поперекового відділів хребта і спинного мозку : метод. посіб. / Степан Кобелев. – Львів : ПП Сорока Т. Б., 2005. – 88 с.
12. Комплексная реабилитация и профилактика больных и инвалидов: Учеб. пособие / Под ред. С. П. Евсеева. – М. : Советский спорт, 2001. – 320 с.
13. Комплексная реабилитация инвалидов : учеб. пособие / [Т. В. Зозуля, Е. Г. Свистунова, В. В. Чешихина и др.]. – Москва : Академия, 2005. – 302 с. – ISBN 5-7695-2085-Х.
14. Лечебная физическая культура: Справочник/ Под ред. проф. В.А.Епифанова. – М. : Медицина, 2001. – 528 с.
15. Лечебная физкультура в системе физической реабилитации. Руководство для врачей // Под.ред. А. А. Каптелина, И. П. Лебедевой). – М. :Медицина, 1995. – 398 с.
16. Магльована Г. П. Основи фізичної реабілітації / Магльована Г. П. – Львів : [Ліга-Прес], 2006. – 147 с. – ISBN 966-367-018-6.
17. Майкели Лат Энциклопедия спортивной медицины. / Лат Майкели, Марк Дженкис. – СПб: Дань, 1997. – 400 с.

18. Медведев А. С. Фізична реабілітація / А. С. Медведев – Минск : Беларус. навука, 2010. – 435 с.
19. Медицинская реабилитация: руководство: в 3-х т. / Под ред. В. М. Боголюбова. – М.; Смоленск: Знак почета, 2007. – Т. 2. – 632 с.
20. Медицинская реабилитация: Руков. для вр. / Под ред. В.А. Епифанова.– М.: Медпрес – информ, 2005. – 328 с.
21. Медицинская реабилитация: Учебник для студентов и врачей / Под общ. ред. В. Н. Сокрута, Н. И. Яблучанского. – Славянск: "Ваш имидж", 2015. – 620 с. Режим доступу: <http://medgarant.net.ua/rehabilitation.pdf>
22. Медична і соціальна реабілітація: підручник / В. Б. Самойленко, Н. П. Яковенко, І. О. Петряшев [та ін.]. – К. : Медицина, 2013. – 463 с
23. Мурза В.П. Фізична реабілітація. Навчальний посібник / В. П. Мурза. – К.: Орлан, 2004. – 559 с.
24. Мухін В.М. Фізична реабілітація: підручник / В. М. Мухін– Вид. 2-ге, переробл. та допов. – Київ : Олімп. література, 2005. – 470 с.
25. Никитюк Б.А. Спортивна і клінічна реабілітація / Б. А. Никитюк, Б.І.Коган – К.: Здоров'я, 1999. – 261с.
26. Окамото Г. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. / Гері Окамото; пер. Юрія Кобіва та Анастасії Добриніної. – Львів: [Галицька видавнича спілка], 2002. – 293 с. – ISBN 966-7893-17-0.
27. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубева, О. Левандовський [та ін.]. – Львів: ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
28. Основи фізичної реабілітації: навч. посібник. – Кіровоград: РВВКДПІ ім. В. Винниченка, 2004. – 238 с.
29. Основы интенсивной самореабилитации / В.А. Качесов. – М.: Издательская группа «БДЦ-ПРЕСС», 2007. – 174 с.
30. Физиотерапия в реабилитации: учебное пособие / Под ред. Г. Н. Пономаренко. – М.: ОАО «Издательство «Медицина», 2005. – 744 с.
31. Физиотерапия. Лечебная физкультура. Массаж: Учеб. пособие / И. В. Лукомский, Э.Э. Стэк, В.С. Улащик. – 2-е изд. – Минск, Вышэйш шк., 1999. – 336 с.
32. Физическая реабилитация детей с нарушением функций опорно-двигательного аппарата / Под ред. Н. А. Гросс. – М.: Советский спорт, 2000. – 224 с.
33. Физическая реабилитация и спорт инвалидов: нормативно-правовые документы, механизмы реализации, практический опыт, рекомендации / А.В.Царик. – М.: Советский спорт, 2000. – 592 с.
34. Физическая реабилитация: учебник / под общ. ред. проф. С. Н. Попова. – Изд. 3-е, перераб. и доп. – Ростов на Дону: Феникс, 2005. – 602 с. – (Высшее образование).
35. Физическая реабилитация: учебник для студентов высших учебных заведений под общей ред. проф. С. Н. Попова. – Изд. 5-е. – Ростов н/Д: Феникс, 2008. – 602 с.

36. Фізична реабілітація неповносправних дітей: метод. вказівки / уклад. Д. М. Воронін. – Хмельницький : [ХНУ], 2010. – 48 с.
37. Фізична рекреація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / Є. Н. Приступа та ін. ; за наук. ред. Євгена Приступи. – Дрогобич : Коло, 2010. – 448 с.
38. Энока Р. М. Основы кинезиологии. / Р.М. Энока. – К. : Олимпийская литература, 1998. – 408 с.
39. Anthony W. Psychiatric Rehabilitation / Anthony W., Cohen M, Farkas M. – Boston, 1990. – 336 p.
40. Brotzman Brent S. Clinical Orthopaedic Rehabilitation. Mosby / Brotzman Brent S. – Year Book, Inc. – 1996. – 402 p.
41. BurgesE.M. Rehabilitation Research and Development Service: A clinical Guide; Physical fitness: A guide for individuals with limb loss / BurgesE.M., RappoportA. – Washington: VHA, 1990. – 245 p.
42. Lewis C. Geriatrics Physical Therapy. A Clinical Approach. / Lewis C., Bottomley J. – Appleton & Lang Connecticut, 1994. – 635p.
43. O'Sullivan S. Physical rehabilitation / O'Sullivan S., Schmiu T. – Philadelphia: Davis Company, 1994. – 748 p.
44. Pollock M.L. Exercise in health and disease: Evaluation and prescription for prevention and rehabilitation / Pollock M.L., Willmore J. – Philadelphia: Saunders, 1990. – 620 p.
45. Raine S. Bobath concept: Theory and clinical practice in neurological rehabikitation /S. Raine, L. Meadows. – Chiester : Wiley-Blackwell, 2009. – 232 p.

Інтернт – ресурси

1. <http://medicalplanet.su/reabilitatia/>
2. <http://www.physrehab.org.ua/>
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/Фізична_реабілітація

Додаток А
Зразок оформлення титульного аркушу курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНІ ПРАВА І СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Факультет соціальних технологій, оздоровлення та реабілітації
Кафедра фізичної реабілітації

Курсова робота з дисципліни
«Основи фізичної реабілітації»

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ ЗІ СТАБІЛЬНОЮ ІШЕМІЧНОЮ
ХВОРОБОЮ СЕРЦЯ

Студента(ки) III курсу групи _____
денної форми навчання
напряму підготовки 6.010203
«Здоров'я людини»

(П.І.Б.)

Науковий керівник:

(наук. ступінь, посада)

(ініціали та прізвище)

Робота допущена до захисту

_____ Науковий керівник
«_____» _____ 20__ р.

Робота захищена з оцінкою

Національна шкала _____
Кількість балів ____ Оцінка ECTS ____
«_____» _____ 20__ р.

Члени комісії :

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Чернігів – 2017

Додаток Б
Приклад оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. КЛІНІЧНА КАРТИНА ІШЕМІЧНОЇ ХВОРОБИ СЕРЦЯ	7
1.1. Поняття про ішемічні хворобу серця	7
1.2. Класифікація ІХС	13
1.3. Функціональні зміни при ІХС.....	18
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПРІ ІШЕМІЧНІЙ ХВОРОБИ СЕРЦЯ	20
2.1. Лікувальна фізична культура у відповідному руховому режимі	23
2.2. Лікувальний масаж	25
2.3. Фізіотерапія, як складова загального процесу реабілітації.....	25
РОЗДІЛ 3. КУРАЦІЯ ПАЦІЄНТА ЗІ СТАБІЛЬНОЮ ІШЕМІЧНОЮ ХВОРОБОЮ СЕРЦЯ	28
3.1. Курація пацієнта зі стабільною ішемічною хворобою серця	28
3.2. Індивідуальна програма фізичної реабілітації пацієнта зі стабільною ішемічною хворобою серця.....	31
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	41
ДОДАТКИ.....	48

Додаток В
Приклад оформлення переліку умовних скорочень

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

- ІХС – Ішемічна хвороба серця
ЦНС – Центральна нервова система
ЧОЛ – Чернігівська обласна лікарня

Додаток Д

Приклад оформлення вступу курсової роботи

ВСТУП

Актуальність. Серцево-судинні захворювання відповідальні приблизно за 20% смертей на Землі (приблизно 17 мільйонів). Це основна причина смерті в економічно розвинених країнах.

Сучасний спосіб життя з його стрімким темпом, високим нервово-психічним напруженням, пред'являє до серцево-судинної системи людини значні вимоги, викликає велике, нерідко надмірне навантаження.

При тривалій дії на організм людини факторів ризику (надлишок холестерину, гіпокінезія, гіпертонічна хвороба, стрес і ін.) зазначені захворювання закінчуються інвалідизацією хворого, інфарктом міокарда (ІМ), а у ряді випадків – і його смертю (Д.М.Аронов, 2006; Е.А.Кваша, 2008; В.М.Коваленко, 2008; М.І.Лутай, 2012; W.B.Kannel et.al., 1995; P.A.Ades, 2001).

Тому, незважаючи на істотні досягнення сучасної медицини, захворювання серцево-судинної системи протягом останніх десятиліть міцно займають перше місце в структурі причин смертності населення в Європі, в тому числі і в Україні. У європейських країнах питома вага смертності від захворювань системи кровообігу в 2007 р. склала близько 50%, у той час як в Україні - 63% (ВООЗ, 2002; В.М.Корнацький, 2010; Л.Г.Шахліна, 2012; S.Cook, 2006; K.Kotseva et.al., 2009; P.Okin et.al., 2010).

Незважаючи на заходи, що проводяться, за даними офіційної статистики, в Україні спостерігається поступове збільшення захворюваності і смертності від серцево-судинних захворювань. Цей показник вже в 2009 р. склав 65,2% і померло 460.609 людей (В.М.Корнацький, 2009; В.М.Коваленко, 2010; В.М.Коваленко, М.І.Лутай, 2011; М.І.Лутай, 2012). У структурі причин смертності ішемічна хвороба серця (ІХС) і стенокардія займають провідне місце.

Виходячи з вищевикладеного стає очевидною актуальність реабілітації хворих на ІХС і стенокардію в Україні (В.М.Коваленко, 2010; Ю.І.Андріяшек, 2010; Л.Г.Шахліна, 2012; М.І.Лутай, 2012).

В даний час реабілітацію хворих із захворюваннями ІХС і стенокардією в світі проводять за допомогою медикаментозного лікування і хірургічних втручань на судинах серця - стентерапії і аортокоронарного шунтування.

Однак, на думку провідного кардіолога Росії акад. Е.І.Чазова, (2007), медикаментозне лікування не дає бажаного ефекту, так як медикаменти діють тільки на 1-2 ланки в ланцюзі патогенезу ішемічної хвороби серця. Тому в Росії на даний час для реабілітації хворих на ІХС зі стенокардією все частіше використовують засоби фізичної реабілітації - різні форми лікувальної фізкультури (Д.М.Аронов, 2007; 2009; 2012; І.М.Макарова, 2010; С.М.Носков та ін., 2010).

В Україні робіт з фізичної реабілітації хворих на ІХС і стенокардію небагато і відсутні програми реабілітації цих хворих (В.А.Бобров, І.К.Следзевська, 1995; І.І.Пархотик, 2005; О.Г.Юшковська, 2005; Д.М.Котко, 2010).

Використання для реабілітації хворих з ІХС і стенокардією засобів фізичної реабілітації обумовлено механізмами їх лікувальної дії, які сприяють поліпшенню загальної гемодинаміки та коронарного кровообігу у хворого (Л.Ф.Ніколаєва, 1993; Д.М.Аронов, 2009; 2012; М.І.Лутай, 2012).

Враховуючи високі показники смертності населення України від захворювань серцево-судинної системи, розробка програм реабілітації хворих на ІХС зі стенокардією набуває особливої актуальності.

Мета дослідження - науково-обґрунтувати і розробити програму фізичної реабілітації хворих на ІХС зі стабільною стенокардією напруги.

Задачі дослідження:

1. Вивчити клінічну картину ІХС.
2. Визначити методи фізичної реабілітації осіб з ІХС зі стабільною стенокардією напруги.
3. Розробити програму фізичної реабілітації хворих на ІХС зі стабільною стенокардією напруги.

Об'єкт дослідження - процес фізичної реабілітації хворих на ІХС зі стабільною стенокардією напруги.

Предмет дослідження - структура і зміст програми фізичної реабілітації та ефективність її впливу на функціональний стан міокарда та якість життя хворих на ІХС зі стабільною стенокардією напруги.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи дослідження: аналіз спеціальної науково-методичної літератури; клінічні методи дослідження (аналіз історій хвороби, збір анамнезу, огляд хворого, анкетування); інструментальні методи дослідження (велоергометрія; електрокардіографія; ехокардіографія); добове моніторування електрокардіограм по Холтеру; педагогічне спостереження; визначення факторів ризику та індексу маси тіла; психологічне дослідження хворих; методи математичної статистики. Дослідження проводилося за участю лікарів кабінету функціональної діагностики відділення атеросклерозу та ішемічної хвороби серця ЧОЛ, м.Чернігів.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що *(можливі варіанти)*:

- розширено уявлення про те, що окрім відомих факторів ризику, таких як гіпертонічна хвороба, гіперхолестеринемія і ожиріння, дуже частим фактором ризику є стресові стани, які мають місце у 92,3% хворих на ІХС зі стабільною стенокардією напруги;
- вперше на підставі результатів досліджень встановлено...;
- доповнено найсучасніші дані із ...;
- систематизовано дані з вивчення ...;
- доведено, що за допомогою засобів фізичної реабілітації зменшується негативний вплив вище згаданих факторів ризику на стан хворих на ІХС зі

стабільною стенокардією напруги, що виражається в посиленні скорочувальної функції міокарда, підвищенні фізичного і поліпшенні психо-емоційного стану хворих, як інтегральних показників, що свідчать про покращення якості життя хворих на ІХС зі стабільною стенокардією напруги.

Практичне значення роботи обумовлено можливістю використання розробленої програми фізичної реабілітації хворих на ІХС зі стабільною стенокардією напруги в лікувально-профілактичних установах, а також в домашніх умовах для підвищення функціональних можливостей міокарда, відновлення фізичного і психологічного стану даного контингенту хворих, поліпшення якості їхнього життя.

Результати досліджень впроваджені (за наявності) в профілактично-лікувальну роботу ..., що підтверджено відповідними актами впровадження.

Апробація результатів дисертації (за наявності). Основні результати дослідження доповідалися на 2 Міжнародних конференціях: III міжнародній науково-практичній конференції пам'яті Анатолія Миколайовича Лапутіна «Актуальні проблеми сучасної біомеханіки фізичного виховання та спорту» (Чернігів, 2010); Міжнародній конференції молодих вчених «Основні напрями розвитку фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації в Україні» (Київ, 2010).

Публікації (за наявності). За матеріалами дослідження опубліковано дві наукові статті, одна з яких у фаховому виданні України.

Структура та обсяг роботи. Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку літератури, що містить 30 джерел, додатків. Робота викладена українською мовою на 35 сторінках друкованого тексту, ілюстрована 4 таблицями та 4 рисунками.

Додаток Е
Приклад оформлення першого розділу курсової роботи

РОЗДІЛ І

КЛІНІЧНА КАРТИНА ІШЕМІЧНОЇ ХВОРОБИ СЕРЦЯ

1.1. Поняття про ішемічні хворобу серця

.....
.....
.....
.....

1.2. Класифікація ІХС

.....
.....
.....
.....

1.3. Функціональні зміни при ІХС

.....
.....
.....
.....

Додаток Ж
Приклад оформлення третього розділу курсової роботи

РОЗДІЛ 3

**КУРАЦІЯ ПАЦІЄНТА ЗІ СТАБІЛЬНОЮ
ІШЕМІЧНОЮ ХВОРОБОЮ СЕРЦЯ**

3.1. Курація пацієнта зі стабільною ішемічною хворобою серця

Проводимо індивідуальне обстеження пацієнта з даною патологією та заповнюємо навчальну реабілітаційну історію, яку ми ведемо на кожному занятті (як елемент дослідницької роботи).

Навчальна реабілітаційна історія пацієнта

- **П.І.Б.**
- Дата народження:
- Домашня адреса:
- Професія, місце роботи:
- Дата надходження в стаціонар:
- Відділення:
- Клінічний діагноз:
- Реабілітаційний діагноз:
- Скарги пацієнта:
 - а) основні;
 - б) додаткові.
- **Анамнез хвороби:**
- **Анамнез життя:**
- **Загальний огляд:**
 - а) загальний стан пацієнта;
 - б) стан притомності;
 - в) положення тіла пацієнта;
 - г) постава і хода;
 - д) будова тіла;
 - е) стан вгодованості;
 - ж) стан шкіри і видимих слизових.
- **Посистемне обстеження пацієнта у відповідності до патології** (дивись методичні рекомендації по обстеженню пацієнтів):
 - **Проблеми пацієнта.**
 - - **Завдання фізичної реабілітації при даній патології та методи їх досягнення:**

3.2. Індивідуальна програма фізичної реабілітації пацієнта зі стабільною ішемічною хворобою серця

Для досягнення поставлених перед нами задач була складена наступна індивідуальна реабілітаційна програма (табл. 3.1). Цю програму необхідно виконувати щоденно, доки хворий знаходиться в стаціонарі. Фізичний реабілітолог має контролювати стан пацієнта та виконання індивідуальної реабілітаційної програми.

Таблиця 3.1

Індивідуальна реабілітаційна програма

Дата	Реабілітаційна практика	Кількість занять	Тривалість заняття	Загальна тривалість	Місце проведення
13.11.16	РГГ	1	10 хв.	10 хв.	палата
13.11.16.	Лікувальний масаж	1	25 хв.	25 хв.	палата
13.11.16.	Надвенне лазерне опромінення крові	1	20 хв.	20 хв.	палата
13.11.16.	Ультратон вздовж хребта	1	10 хв.	10 хв.	палата
13.11.16.	Електростимуляція м'язів розгиначів: передпліччя і гомілки	1	10 хв.	10 хв.	палата
13.11.16	ЛФК комплекс №1	3	35 хв.	105 хв.	палата

Додатки до індивідуальної реабілітаційної програми:

- комплекси ЛФК, відповідно руховому режиму для конкретного пацієнта;
- перелік фізіотерапевтичних процедур.
- методичні рекомендації до проведення масажу.

Додаток К

Приклади оформлення бібліографічного опису
у списку використаної літератури

Зверніть увагу на пропуски та тире: має бути проміжок в один друкований знак (пробіл) до і після приписного знаку: тире (-), скісна риска (/), дві скісні (//), двокрапка (:). Виняток – крапка (.) та кома (,) – проміжки залишають тільки після них. Нерозривний пробіл () між знаками виставляється за допомогою клавіш Ctrl+Shift+пробіл: між прізвищем та ініціалами; перед тире, крапкою з комою та двокрапкою; після скісної риски.

<i>Характеристика джерела</i>	<i>Приклад оформлення</i>
Книжки : Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Круцевич Т. Ю. Методы исследования индивидуального здоровья детей и подростков в процессе физического воспитания / Т. Ю. Круцевич. – К. : Олимпийская литература, 1999. – 230 с. 2. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения / В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2004. – 808 с. 3. Rink J. E. Designing the physical education curriculum : promoting active lifestyles / J. E. Rink. – Boston : McGraw-Hill Higher Education, 2009. – 250 p.
Два автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Левенець В. М. Спортивна травматологія : навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / В. М. Левенець, Я. В. Лінько. – К. : Олімпійська література, 2008. – 216 с. 2. Лапутин А. Н. Формирование массы и динамика гравитационных взаимодействий тела человека в онтогенезе / А. Н. Лапутин, В. А. Кашуба. – К. : Знання, 1999. – 202 с. 3. Whiting W. C. Biomechanics of musculoskeletal injury / W. C. Whiting, R. F. Zernicke. – 2nd ed. – Champaign : Human Kinetics, 2008. – X, 350 p.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жилкин А. И. Легкая атлетика : учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений, обучающихся по спец. 033100 - Физическая культура / А. И. Жилкин, В. С. Кузьмин, Е. В. Сидорчук. – 3-е изд., стер. – М. : Академия, 2006. – 464 с. – (Высшее профессиональное образование). 2. Ferrand A. Routledge handbook of sports sponsorship / A. Ferrand, L. Torrigiani, A. Camps-Povill. – London ; New York : Routledge, 2007. – 278 p.

- Чотири і більше авторів
1. Волейбол: Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю / В. В. Туровський, М. О. Носко, О. В. Осадчий, С. В. Гаркуша, Л. В. Жула. – К : Республіканський науково-методичний кабінет Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, 2009. – 140 с.
 2. Нейропсихология индивидуальных различий : учеб. пособие / Е. Д. Хомская, И. В. Ефимова, Е. В. Будыка, Е. В. Ениколопова. – М. : Российское педагогическое агентство, 1997. – 284 с.
- Без автора
1. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті [проект]. – К. : Вид-во «Шкільний світ», 2001. – 16 с.
 2. International Olympic Academy. Special subject: Olympic games : athletes and spectators : 40th session for young participants (23 July - 8 August 2000). - [Athens], 2001. – 304 p.
- редактор
1. Основы математической статистики : учеб. пособие для ин-тов физ. культ. / ред. В. С. Иванов. – М. : Физкультура и спорт, 1990. – 176 с.
 2. Физиологическое тестирование спортсмена высокого класса / под ред. Дж. Дункана Мак-Дугалла, Говарда Г. Уэнгера, Говарда Дж. Грина. – К. : Олимпийская литература, 1997. – 432 с.
- укладач
1. Єдина спортивна класифікація України на 2002-2006 рр. Ч. 3. Види спорту інвалідів / укл. М. В. Тищенко ; Державний комітет України з питань фізичної культури і спорту. – К. : Олімпійська літ., 2003. – 92 с.
 2. Physical activity and type 2 diabetes : therapeutic effects and mechanisms of action / ed. J. A. Hawley, J. R. Zierath. – Champaign : Human Kinetics, 2008. – 220 p.
- переклад з вказівкою перекладача
1. Эндокринная система, спорт и двигательная активность / ред. У. Дж. Кремер, А. Д. Рогол ; пер. с англ. И. Андреев. – Киев : Олимпийская литература, 2008. – 600 с.
 2. Руководство для тренеров по предотвращению употребления допинга : сб. материалов для тренеров и спортсменов по волейболу / пер. с англ. В. В. Туровский, Н. А. Носко, С. В. Гаркуша, А. В. Осадчий. – Чернигов : ЧГПУ имени Т.Г.Шевченко, 2009. – 190 с.
- без вказівки перекладача
- МакМенеми Д. Предоставление электронных услуг : руководство для публичных библиотек и центров обучения / Д. МакМенеми, А. Поултер. – М. : Омега-Л, 2006. – 248 с.

- Законодавчі та нормативні документи**
1. Закон України про фізичну культуру і спорт (за станом на 19 травня 2015 р.) / Верховна Рада України. – Київ : Парламентське видавництво, 2015. – 450 с.
 2. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації»: указ Президента України від 01 вересня 1998 р. № 963а/98. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/963%D0%B0/98>.
 3. Про пріоритети розвитку фізичної культури і спорту в Україні : указ Президента України від 21 липня 2008 р. № 640/2008 // Спорт. газета. – 2008. – № 57, 25-28 липня. – С. 3.
- Дисертації**
1. Осадчий О.В. Вплив спеціальних засобів навантаження на стан технічної майстерності волейболістів різних вікових груп: дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01 / Олександр Васильович Осадчий ; [наук. керівник М. О. Носко] ; Харківська дер. акад. фіз. культури. – Харків, 2006. – 235 с.
 2. Носко М.О. Теоретичні та методичні основи формування рухової функції у молоді під час занять фізичною культурою та спортом : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.09 / Микола Олексійович Носко ; Інститут педагогіки АПН України. – К., 2003. – 430 с.
- Автореферати дисертацій**
1. Осадчий О.В. Вплив спеціальних засобів навантаження на стан технічної майстерності волейболістів різних вікових груп : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01 / Олександр Васильович Осадчий ; [наук. керівник М. О. Носко] ; Харківська дер. акад. фіз. культури. – Харків, 2007. – 23 с.
- Частина документа**
- Стаття із матеріалів конференцій, конгресів**
1. Осадчий О.В. Біомеханічний контроль статодинамічної стійкості тіла волейболісток 13-14 та 15-16 років / О.В Осадчий // Олімпійський спорт і спорт для всіх: XIV міжнар. наук. конгрес, присвячений 80-річчю НУФВСУ : тези доповідей. – К. : Олімпійська література. – 2010. – С. 555.
 2. Осадчий А.В. Прогнозирование подготовленности боксеров на этапах многолетней подготовки / А.В. Осадчий, А. В. Заворотинский, Д. Ю. Митрофанов // Спортивная медицина. Здоровье и физическая культура. Сочи 2011 : материалы II-й Всероссийской (с международным участием) научно-практической конференции (Сочи, 16-18 июня 2011 г.) / под. общ. ред. С. Е. Павлова. – Сочи, 2011. – С. 57-59.
- Стаття із збірника**
1. Гаркуша С. В. Применение информационных технологий в преподавании курса «биомеханика физического воспитания и спорта» / С. В. Гаркуша, О. В. Осадчий // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб.

- наукових праць. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. – Випуск 6. – С. 74-78.
2. Осадчий О. В. Особливості біомеханічної структури рухових дій волейболістів 17-18 та 19-20 років в умовах застосування спеціального гіпергравітаційного навантаження / О. В. Осадчий // Молода спортивна наука України: зб. наукових праць з галузі фізичної культури та спорту. Випуск 12. – Львів : НВФ «Українські технології», 2008. – Т 1. – С. 232-238.
- Стаття із журналу
1. Шкробтий Ю. Основы построения микроциклов при многоразовых занятиях в течение дня / Ю. Шкробтий // Наука в Олимпийском спорте. – 2001. – № 1. – С. 33-42.
2. Alen M. Androgenic-anabolic steroid effects on serum thyroid, pituitary and hormones in athletes / M. Alen, P. Rahkila, M. Reinila [et al.] // Am. J. Sports Med. – 1987. – V. 5, № 4. – P. 357-361.
- Стаття із газети
1. Владимирова А. Выбирая тренера, не дайте себя запутать! : [занятия фитнесом] / А. Владимирова, М. Алисова // Сов. спорт. – 2002. – 7 дек. – С. 16.
2. Дубогай О. Д. Щоденник здоров'я [школяра] / О. Д. Дубогай // Валеологія. – 1999. – № 7, квітень. – С. 2-6; № 8, квітень. – С. 13-14.
- Інтерв'ю
1. Бубка С. Копенгаген: олімпійські зустрічі: [інтерв'ю з президентом НОК України С. Бубкою про роботу 121 сесії МОК і 13 Олімпійського конгресу "Олімпійський рух і суспільство"] / Сергій Бубка; інтерв'ю вела Г. Нечаєва // Олімпійська арена. – 2009. – № 10. – С. 2-4.
2. Платонов В. «Выпускник национального университета на должен маяться в поисках работы»: [интервью с ректором НУФВСУ В. Н. Платоновым] / В. Платонов; провел В. Фельдман // Команда. – 1999. – 25 июня. – С. 12.
- Глава, розділ, параграф із книжки
1. Теория и методика физического воспитания: учебник для спец. вузов физического воспитания и спорта: в 2 т. / ред. Т. Ю. Круцевич. – Киев: Олимпийская литература, 2003. – Т. 2, гл. 2: Физическое воспитание детей дошкольного возраста / Є. С. Вильчковский, Т. Ю. Круцевич. – С. 21-76.
- або
- Физическое воспитание детей дошкольного возраста / Є. С. Вильчковский, Т. Ю. Круцевич // Теория и методика физического воспитания: учебник для спец. вузов физического воспитания и спорта: в 2 т. / ред. Т. Ю. Круцевич. – Киев: Олимпийская литература, 2003. – Т. 2, гл. 2. – С. 21-76.

- Багатотомний документ
1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту: в 2 т. / ред. Т. Ю. Круцевич ; пер. з рос. Л. К. Кожевнікової. – К.: Олімпійська літ., 2008. – Т. 1: Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. – 392 с.; Т. 2: Методика фізичного виховання різних груп населення. – 368 с.
 2. Большая олимпийская энциклопедия: в 2 т. Т. 1. А - Н / сост. В. Л. Штейнбах. – М.: Олимпия Пресс, 2006. – 784 с.: ил.
- Матеріали конференцій, конгресів
1. Збірник наукових праць: у 3 ч. Ч. 3: Теорія і методика фізичної культури та спорту: (за результатами конкурсу студентських наукових робіт 2007 року) / Сумський ДПУ ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2007. – 116 с.
 2. Спортивная медицина. Здоровье и физическая культура. Сочи 2011: материалы II-й Всероссийской (с международным участием) научно-практической конференции (Сочи, 16-18 июня 2011 г.) / под. общ. ред. С. Е. Павлова. – Сочи, 2011. – 254 с.
- Документи, що продовжуються
1. Слобожанський науково-спортивний вісник: зб. наук. ст. / ХДАФК. – Х., 2008. – Вип. 3. – 196 с.; Вип. 4. – 268 с. – Укр., рос. мовами.
 2. Физическое воспитание студентов творческих специальностей: сб. науч. тр. / ред. С. С. Ермаков; ХХПИ. – Харьков, 2008. – № 5. – 116 с.
- Валеологічна освіта та виховання: сучасні підходи, доступність і шляхи їх розвитку в Україні: зб. наук.-практ. статей / заг. ред. В. М. Оржеховської. – К.: Магістр, 1999. – № 5. – 120 с.
- Стандарти
1. Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582:2013. – Чинний від 2014-01-01. – К., 2014. – 15 с. – (Національний стандарт України).
- Препринти
1. Численные методы Монте-Карло и молекулярной динамики в изучении свойств жидкой воды / В. Я. Антонченко, В. В. Ильин, Н. Н. Маковский, В. Н. Семянковский. – Киев, 1980. – 59 с. – (Препр. / АН УССР, Ин-т теоретич. Фізики; ИТФ-80-86р).
 2. Панасик М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / М. І. Панасик, А. Д. Скорбун, Б. М. плошной. – Чорнобиль, 2006. – 7 с. – (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. Безпеки АЕС; 06-1).

- Депонова-
ні наукові
праці
1. Луцкив Н. М. Модели систем печатной машины с компенсаторами натяжения и длины / Н. М. Луцкив, И. А. Волощак. – Киев, 1985. – 10 с. – Деп. в ВИНТИ 25.0685, № 4507.
 2. Бесконтрольный пневматический контроль вязкости жидкостей / Н. М. Мордасов, П. М. Гребенникова, Н. М. Козодаева [и др.] ; Тамб. гос. техн. ун-т. – Тамбов, 2005. – Деп. в ВИНТИ 31.10.05, № 1394-B2005.
- Патенти
1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МКП ⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J13/00. Приемопередающее устройство / В. И. Чугаева, заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. - № 200013/736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).
 2. Pat. 4444035 USA, IC ³ В 21 В 31/08. Steel pipe rolling mill / S. Akita, M. Hatanaka, A. Uemura. – Publ. 24.04.84.
або
Пат. 4444035 США, МКИ ³ В 21 В 31/08. Steel pipe rolling mill / S. Akita, M. Hatanaka, A. Uemura. – Опубл. 24.04.84.
- Авторські
свідоцтва
1. А. с. 1221043 СССР, МКИ ³ В 63 27/14. Аппарельное устройство судна / О. И. Киселев. - № 3792386/27-11 ; заявл. 12.07.84 ; опубл. 30.03.86, Бюл. № 12. – 2 с.
- Звіт про
НДР
1. Акустические исследования материалов, работающих в полях излучений : оптимизация параметров акустоэмиссионных систем : отчет о НИР : Тема № 81-1-18А / рук. Работы В. М. Баранов ; исполн. : Т. В. Губина. – М. : МИФИ, 1982. – 22 с.
 2. Дослідження стійкості й розробка рекомендацій за параметрами бортів кар'єру Південного ГЗКа : звіт про НДР (заключ.) / Держ. мале підприємство з маркшейдер., екол. й гідротех. досліджень «МЕГП» ; керівник роботи Б. І. Воскобойников. – З. 12-3-А-97-91-3; Інв. № 810. – Кривий Ріг, 1992. – 244 с.
- Бібліогра-
фічний
показчик
1. Куц О. С. Бібліографічний показчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного інституту фізичної культури у 2006 році : спец. 24.00.01, 24.00.02, 24.00.03 / О. С. Куц, О. С. Вацеба ; ЛДІФК. – Львів : Українські технології, 2007. – 76 с.
 2. Белавенцева Г. Н. Путь к здоровью : рек. указатель лит. / Г. Н. Белавенцева ; Государственная библиотека СССР им. В. И. Ленина. – М. : Книга, 1972. – 30 с.

Електронні ресурси 1. Хрипач Г. Н. Эффективный бодибилдинг / Г. Н. Хрипач. – Санкт-Петербург : Питер, 2007. – 1 DVD с видеокурсом. – Локальні (Красивое тело).

Віддаленого доступу 1. Осипов А. Ю. Оценка состояния спортсменов на основе контроля ЭКГ / А. Ю. Осипов // Теория и практика физической культуры. – 2007. – № 7. – С. 46-48. – Режим доступа к журналу : [http : //www.infosport.ru/press/tpfk](http://www.infosport.ru/press/tpfk).
2. Басюк Н. А. Підготовка педагога до формування основ здорового способу життя молодших школярів [Електронний ресурс] / Н. А. Басюк // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2007. – № 35. – С. 70-72. – Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/2148/1/8.pdf>

Додаток Л
Приклади оформлення ілюстрацій

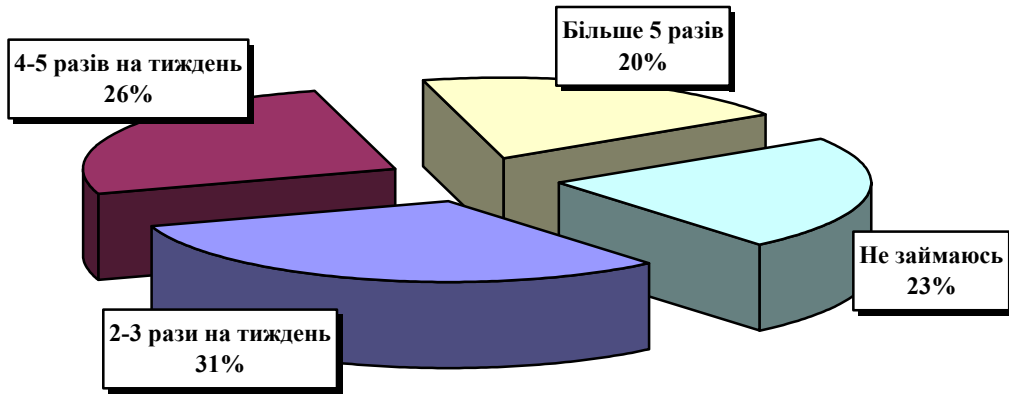

Рис. 3.1. Кількість занять на тиждень спортивно-оздоровчою діяльністю

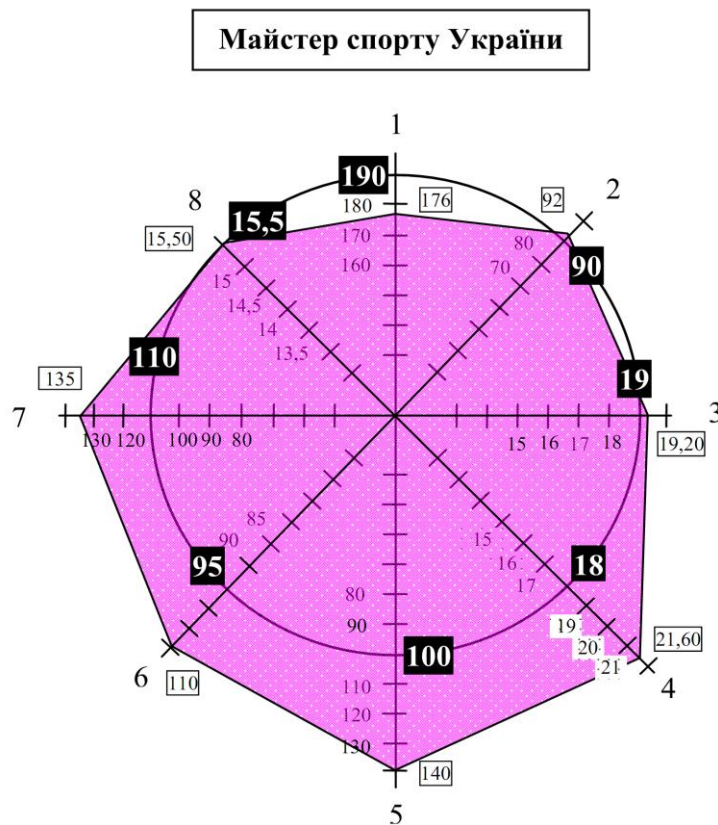

Рис. 3.2. Індивідуальна графічна модель показників спеціальної підготовленості

(С-н С., МС): ■ – модельні показники; □ – показники спортсмена;

1 – довжина тіла, см;

2 – маса тіла, кг;

3 – штовхання ядра вперед 4 кг, м;

4 – штовхання ядра назад 4 кг, м;

5 – жим штанги від грудей лежачи, кг;

6 – поштовх штанги, кг;

7 – присідання з штангою на грудях, кг ;

8 – штовхання ядра з місця 4 кг, м.

Додаток М

Приклад оформлення таблиці

Таблиця 3.1

Динаміка опорних реакцій тіла волейболістів різних вікових груп при виконанні блокування після періоду спеціального тренування

№ з/п	Вікові групи	Позначення характеристик	Од. Вимірів	До застосування навантаження	Після застосування навантаження	P	Приріст (%)
1	Каде́ти (n=12)	$F_{z \max}$	Н	1982,91 ± 177,12	2165,16 ± 282,08	< 0,01	+ 9,19
		$F_{x \max}$	Н	270,87 ± 98,78	228,18 ± 64,71	< 0,05	- 15,76
		$F_{y \max}$	Н	180,41 ± 117,12	143,26 ± 75,02	< 0,05	- 20,60
		F_{\max}	Н	2009,95 ± 177,82	2204,45 ± 233,93	< 0,01	+ 9,68
		F_{\max}/P	-	2,370 ± 0,093	2,604 ± 0,151	< 0,01	+ 9,89
		GRAD	Н с ⁻¹	2788,47 ± 761,11	3257,52 ± 822,72	< 0,01	+ 16,82
		I	Н с	295,32 ± 58,05	311,91 ± 49,81	< 0,01	+ 5,62
		T_{ps}	с	0,186 ± 0,079	0,193 ± 0,055	> 0,05	+ 3,28
		T_{\max}	с	0,543 ± 0,065	0,522 ± 0,061	< 0,01	- 3,96
		T_o	с	0,138 ± 0,042	0,136 ± 0,030	> 0,05	- 2,16
		$T_{\max}+T_o$	с	0,682 ± 0,079	0,657 ± 0,067	< 0,01	- 3,60
		T_h	с	0,533 ± 0,094	0,525 ± 0,030	> 0,05	- 1,49
		H_{\max}	м	0,516 ± 0,039	0,541 ± 0,036	< 0,01	+ 4,68
T_{sum}	с	1,401 ± 0,109	1,375 ± 0,048	> 0,05	- 1,88		
2	Мо́лодь (n=12)	$F_{z \max}$	Н	2302,78 ± 272,42	2543,47 ± 314,55	< 0,01	+ 10,45
		$F_{x \max}$	Н	314,77 ± 88,13	247,74 ± 60,31	< 0,01	- 21,30
		$F_{y \max}$	Н	171,57 ± 82,19	124,28 ± 37,86	< 0,01	- 27,56
		F_{\max}	Н	2317,61 ± 269,25	2552,56 ± 314,92	< 0,01	+ 10,14
		F_{\max}/P	-	2,453 ± 0,231	2,703 ± 0,263	< 0,01	+ 10,18
		GRAD	Н с ⁻¹	4097,63 ± 995,54	4391,00 ± 1012,83	< 0,01	+ 7,16
		I	Н с	337,99 ± 65,16	354,83 ± 49,03	> 0,05	+ 4,98
		T_{ps}	с	0,196 ± 0,060	0,193 ± 0,035	> 0,05	- 1,45
		T_{\max}	с	0,452 ± 0,075	0,446 ± 0,068	> 0,05	- 1,19
		T_o	с	0,199 ± 0,073	0,181 ± 0,036	> 0,05	- 9,07
		$T_{\max}+T_o$	с	0,650 ± 0,073	0,627 ± 0,058	< 0,05	- 3,56
		T_h	с	0,547 ± 0,036	0,550 ± 0,017	> 0,05	+ 0,67
		H_{\max}	м	0,545 ± 0,025	0,572 ± 0,024	< 0,01	+ 4,85
T_{sum}	с	1,392 ± 0,123	1,370 ± 0,071	> 0,05	- 1,60		

Додаток Н

Приклад оформлення відгуку наукового керівника на курсову роботу

ВІДГУК

на курсову роботу з дисципліни «**Основи фізичної реабілітації**»
студента(ки) III курсу напряму підготовки
6.010203 «Здоров'я людини»

_____ (прізвище, ім'я та по батькові студента)

на тему: _____

Охарактеризувати роботу за такими пунктами:

Актуальність обраної теми.

Структура роботи: відповідає вимогам, частково відповідає, не відповідає.

Мета дослідження: досягнута повністю, частково, не досягнута.

Завдання дослідження: виконані повністю, частково, не виконані.

Характер новизни дослідження (за наявності): високий, середній, низький.

Науково-теоретичний рівень роботи: високий, середній, низький.

Правильність та обґрунтованість висновків.

Практична цінність (за наявності).

На підставі розгляду змісту курсової роботи вважаємо за необхідне зробити наступні зауваження:

Загалом робота заслуговує _____ (позитивної, негативної) оцінки та _____ (може, не може) бути допущена до захисту.

Науковий керівник

підпис

П.І.Б.

Додаток П1

Вимоги до оформлення тез наукових доповідей

Тези доповіді – це науковий текст, в якому викладені основні результати дослідницької роботи. Тези не є коротким викладом доповіді, а являють собою самостійну наукову публікацію. Мета тез – допомогти учасникам конференції зрозуміти зміст вашого дослідження.

Рекомендований обсяг тез доповідей разом з ілюстраціями та списком літератури – 2-4 сторінки.

Структура тез доповідей повинна містити наступні дані:

- *прізвище автора(ів)*, назва організації та міста;
- *назва тез*;
- *основний зміст тез*;
- *список літератури*.

Назва тез повинна повністю відображати зміст, який представлено в доповіді, тому намагайтесь максимально конкретизувати назву, уникаючи загальних фраз.

Основний зміст тез повинен мати такі розділи: актуальність, проблематика, мета, результати роботи та висновки. *Актуальність* відповідає на запитання «Чому саме цю тему необхідно досліджувати?», і виходячи з цього формулюється *проблематика*, яка відповідає на запитання «Що необхідно вивчити з того, що не було раніше вивчене?». В свою чергу, виходячи з проблематики, формулюється *мета* – бажаний кінцевий результат дослідження, до якого прагне автор, а не сам процес. Необхідно також перерахувати *методи*, використані автором.

Результати роботи повинні займати не менше половини обсягу тез. Це найважливіша і головна частина тез, в якій описано особистий внесок автора у досліджувану тему. Результати повинні бути конкретними, вимірюваними і відповідати меті дослідження.

Висновки, які завершують тези – це короткий аналіз результатів дослідження, який підводить підсумок роботи автора, а не просто повторення вищезгаданого. Висновки відповідають на запитання «Чи досягнута мета дослідження?» і не містять нових положень.

Список літератури допоможе читачам орієнтуватися в джерелах, які використані автором. Включайте у список посилань лише найважливіші наукові статті, монографії, доповіді міжнародних конференцій, віддаючи перевагу закордонним джерелам англійською мовою.

Вимоги до оформлення тез визначаються оргкомітетом конференції і доводяться до відома всіх учасників в інформаційному листі конференції. Рукописи оформлені з порушенням вимог можуть бути відхилені оргкомітетом.

До публікації приймаються тільки оригінальні авторські тексти.

Автори несуть відповідальність за зміст і оформлення матеріалів.

Додаток П2

Рекомендації для написання тез

Слід пам'ятати, що тези не повинні містити докладних доказів або описів процедур дослідження. Вони повинні давати чітке уявлення про проведене дослідження, але не можна писати про досягнення або роботу виконану не Вами.

Якщо тези присвячені результатам дослідження, не витрачайте більше половини простору під виклад чужих думок. Не більше 1-2 абзаців.

До публікації приймається, окрім експериментальних, також і опис емпіричних досліджень (але тоді по жанру тези наближаються до постановки проблеми). Іноді помилково дослідження, присвячені кореляційному аналізу ознак, вважаються експериментальними.

Не слід повторювати чужі експерименти. Перш ніж публікувати результати досліджень, необхідно перевірити, чи не публікувалися вони раніше. Якщо Ви знайшли схожі дані, то згадайте їх у роботі і порівняйте з власними результатами.

Однією з найчастіших помилок є відсутність вказівки на метод дослідження. Тобто, автор пише: «Рівень знань та вмінь учнів підвищився, чому сприяли...». Без згадки методу дослідження ці слова – несуттєві, бо ніхто не зможе повторити цих даних, та й зрозуміти їх також буде складно. Адже від того, яким методом користується людина, залежить суть отриманих нею результатів.

Алгоритм написання тез

Крок 1. Визначити тип та вибрати відповідну структуру тези.

Крок 2. Визначити майбутній основний результат або висновок роботи.

Крок 3. Сформулювати попередню назву тези. Слід при цьому враховувати:

- обраний раніше тип тези;
- основний результат роботи і її фактичний зміст, який буде описано в тезах;
- назву конференції, в якій передбачається участь.

Останній пункт потрібний для того, щоб Ваші тези відповідали тематиці конференції. У разі невідповідності Вам відмовлять в участі. Тому використайте в назві ключові слова з теми конференції, узявши їх з назв, окремих секцій або тематики. Висвітліть те, що від Вас хочуть почути оргкомітет та інші учасники конференції.

Крок 4. Скласти структуру тези відповідно до обов'язкових розділів тези.

Продумайте, про що піде мова в кожному розділі. Кожну ідею опишіть кількома реченнями: одному розділу в тексті тез (точніше – кожній ідеї) відповідає один абзац. Якщо у Вас з'явилося декілька ідей, значить, цей розділ складатиметься з декількох абзаців.

Крок 5. Перевірити повноту розкриття теми.

Уважно прочитайте написане і перевірте, чи достатньо цих розділів і абзаців для повного розкриття теми. Якщо недостатньо – допишіть.

Ідеї кожного абзацу повинні бути побудовані змістовно та відображати основну ідею всієї роботи. У кінці тез мають бути висновки (останній розділ тез будь-якого типу), які Ви визначили на 2-му етапі даного алгоритму. За необхідністю змініть порядок проходження абзаців, уточніть формулювання. Можливо необхідно буде внести корективи в назву роботи.

Крок 6. З'ясувати вимоги до оформлення тез та їх обсягу, уважно прочитати вимоги до оформлення тез, визначити обсяг у відповідному розмірі шрифту (ці вимоги зазначають організатори конференції).

Крок 7. Зверніть увагу на формулювання власних думок. По черзі, починаючи з першого абзацу, висловлюйте свої думки, прагнучи укластися у відведений для них обсяг. Після написання першого абзацу переходьте до другого і так далі.

Крок 8. Зверніть увагу на редагування переходів між абзацами. Прочитайте весь текст тез. Відредагуйте переходи між абзацами, сам зміст. Імовірно, що в автора у процесі написання з'явилися нові міркування та ідеї. За необхідності внесіть їх до плану, починаючи з 4-го пункту даного алгоритму, і повторно пройдіть кроки 4-8. За обсягом окремі абзаци можуть відхилятися від первинного плану. Важливо, щоб основний результат - висновки роботи, були добре аргументовані.

Крок 9. Перевірте тези на загальний обсяг. За необхідності скоротіть другорядні деталі, змініть окремі фрази тощо.

Крок 10. Бажано провести консультацію з науковцями чи колегами: покажіть тези своєму науковому керівнику, методисту, більш досвідченому колезі, щоб почути його думку про зміст, аргументацію, стиль роботи. Внесіть виправлення і доповнення.

Додаток ПЗ

Вимоги до оформлення наукових статей

Наукова стаття – вид наукової публікації, яка описує дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою, та виконана її науковими авторами. Наукова стаття є одним з найбільш поширених способів публікації наукових результатів.

Рекомендований обсяг статті разом з ілюстраціями та списком літератури – 6-12 сторінок.

Структура статті має відповідати вимогам Вищої атестаційної комісії України (ВАК) до наукових статей та складатися з таких розділів:

– *постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;*

– *формулювання мети роботи (постановка завдань).* Вказаний розділ вельми важливий, бо з нього читач визначає корисність для себе пропонованої статті; мета статті впливає з постановки загальної проблеми і огляду раніше виконаних досліджень, тобто дана стаття має на меті ліквідувати «білі плями» у загальній проблемі (обсяг цієї частини статті 5-10 рядків);

– *аналіз останніх досліджень і публікацій,* на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття (звичайно ця частина статті становить близько 1/3 сторінки);

– *виклад основного матеріалу дослідження* (від 5-6 сторінок тексту). Невеликий обсяг потребує виділення головного у матеріалах дослідження; іноді можна обмежитися тільки формулюванням мети дослідження, короткою згадкою про метод вирішення задачі і викладом отриманих результатів; якщо на обсяг статті не має суворих обмежень, то доцільно описати методику дослідження повніше;

– *висновки;*

– *перспективи подальших розвідок у даному напрямі;*

– *література.*

Вимоги до оформлення статей визначаються оргкомітетом конференції і доводяться до відома всіх учасників в інформаційному листі конференції. При цьому обов'язковими структурними елементами наукових статей для фахових видань, збірників конференцій, наукових журналів є:

– *УДК;*

– *назва статті;*

– *прізвище автора(ів)* (не більше чотирьох), назва організації та міста;

– *анотації* до статті та *ключові слова* трьома мовами: українською, російською, англійською.

Рукописи оформлені з порушенням вимог можуть бути відхилені оргкомітетом.

До публікації приймаються тільки оригінальні авторські тексти.

Автори несуть відповідальність за зміст і оформлення матеріалів.

Додаток Р2

Рекомендації для написання наукових статей

Перш ніж приступати до написання наукової статті, необхідно намітити план та етапи проведення основних заходів подальшої роботи над темою, тобто скласти програму наукової роботи над статтею.

Виділяють такі основні етапи роботи над науковою статтею:

- обґрунтування теми, вибір об'єкта і визначення мети дослідження;
- підбір і аналіз наукової літератури з обраної теми, у тому числі з використанням Інтернет;
- розробка гіпотези наукової роботи;
- складання плану та структури наукової статті, розробка програми і методики дослідження;
- проведення дослідження і узагальнення його результатів, висновки;
- оформлення наукової статті;
- публікація наукової роботи.

Задум наукової роботи формується на першому етапі дослідження.

Після цього визначають назву наукової праці, яку потім можна коригувати.

Перші п'ять із перелічених етапів наукового дослідження частково пересікаються, а їх виконання можуть збігатися в часі.

При написанні наукової статті передусім потрібно мати чітке уявлення про рівень розробки досліджуваної теми в науці. Тому спочатку потрібно ознайомитись із основною літературою, що стосується обраної теми (монографії, статті, інформація Інтернет). Посилює достовірність одержаних результатів комбіноване використання джерел інформації різних типів, але дуже важливо, щоб ці джерела точно відповідали поставленим завданням і співвідносились із темою наукової роботи.

На етапі формулювання задуму бажано скласти попередній план роботи. Інколи необхідно скласти план-проспект.

Далі вибирають і опрацьовують зібрану інформацію за темою наукового дослідження. Готувати матеріал можна в будь-якій послідовності, окремими частинами, без ретельного стилістичного опрацювання. Головне – підготувати матеріали в повному обсязі для наступних етапів роботи над рукописом статті.

На наступному етапі групують зібрану та опрацьовану інформацію – вибирають варіант її послідовного розміщення згідно з планом роботи. Паралельно з групуванням матеріалу визначають рубрикацію тексту відповідно до вимог щодо структури наукової статті. Результатом роботи на цьому етапі є логічне поєднання частин рукопису, створення його чорнового макету, який потребує подальшої обробки.

Опрацювання рукопису полягає в уточненні його змісту, оформленні та літературній правці. Шліфування тексту рукопису починають з оцінювання його змісту і структури. Перевіряють і критично оцінюють кожний висновок, кожену формулу, таблицю, рисунок, кожне речення, окреме слово. Слід

перевірити, наскільки назва наукової статті відповідає її змісту, наскільки логічно і послідовно викладено матеріал. Доцільно ще раз перевірити аргументованість основних положень, наукову новизну, теоретичну і практичну значущість роботи, її висновки і рекомендації. Слід мати на увазі, що однаково недоречними є і надмірний лаконізм, і надмірна деталізація у викладі матеріалу. Допомагають сприйняттю змісту роботи таблиці, схеми, графіки.

Наступний етап роботи над науковою статтею – перевірка правильності її оформлення. Це стосується рубрикації, посилань на літературні джерела, цитування, написання чисел, знаків, фізичних і математичних величин, формул, побудови таблиць, підготовки ілюстративного матеріалу, створення бібліографічного опису. До правил оформлення наукових статей ставляться специфічні вимоги, тому слід насамперед керуватися вимогами видавництва і редакції.

Заключний етап підготовки наукової статті – літературна правка. Її складність залежить від мовностильової культури автора. Одночасно з літературною правкою він вирішує, як розмістити текст і які потрібно зробити в ньому виділення.